

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1913. 29. szám.

Budapest, július 20.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadó
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona

Félévre — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A belügyi kezelői vizsgáról.

Irta: dr. Végh Kálmán, honvédelmi miniszteri segédtitkár.

A közelmúltban egy szabályrendelet jelent meg, a melyet a m. kir. belügyminiszterium adott ki abból az alkalomból, hogy úgy a belügyminiszteriumban, mint az annak alá rendelt állami hivataloknál és intézeteknél a kezelőtisztviselői állások elnyerése kezelői vizsga letételétől tetetik függővé.

A belügyi kezelői vizsgáról szóló ez a szabályrendelet bizonyára nem kerülte ki a csendőrségi altisztek figyelmét, mert hiszen már maga a cím is elárulja, hogy ez valami olyasmit tartalmaz, a mi első sorban érinti azokat az altiszteket, a kik arra törekednek, hogy elnyerve az igényjogosultsági igazolványt, valamely polgári alkalmazásba juthassanak. Igaz ugyan, hogy a csendőrségi altiszteknél e szabályrendelet iránti érdeklődésnek fő indító okát nem annak a törekvésnek minden áron való megvalósítása képezi, hogy polgári alkalmazásba jussanak, mert különleges helyzetük a saját jól felfogott érdekükben is azt parancsolja, hogy mindaddig maradjanak meg a csendőrségi testületben, míg oly okok fel nem merülnek, a melyek a kilépést elkerülhetetlenné teszik, mindazonáltal az érdeklődésük az ily és hasonló rendelkezések iránt nemcsak, hogy nem felesleges, de egyenesen indokolt, s így helyes is, mert éppen a csendőrségi szolgálat sajátlagos voltánál fogva, elég gyakran előáll a testületből való kilépésnek szüksége s bizony ilyenkor megbecsülhetetlen dolog az ismerete azoknak a különböző rendelkezéseknek, a melyek az egyes polgári alkalmazások elnyerésére vonatkoznak.

Kizárólag ezt a szempontot tekintve s csupán ez által vezéreltetve, tűzöm ki e cikkem céljául a belügyi kezelői vizsga szabályozásával életbeléptetett szabályrendeletnek ismertetését.

Mielőtt a szabályrendelet egyes szakaszaiban foglalt s az altiszteket érdeklő rendelkezéseknek ismertetésére áttérnék, szükségesnek tartom reámutatni a szabályrendeletet olvasóktól hallani vélt annak a panasznak jogosulatlan voltára, hogy ime már ismét megnehezítetik az igazolványos altiszteknél polgári szolgálatban való alkalmazása, mert ezentúl már a belügyi igazga-

tás körében is csak kezelői vizsga letétele mellett nyerhetnek el kezelő tisztviselői állásokat.

Hogy a szabályrendelet életbeléptetése folytán az igazolványos altisztek körében felmerül ily panasz, az kétségtelen, de bizonyos az is, hogy e panasznak jogosultságát csak az állíthatja, a ki a szabályrendeletet felületesen olvasta el s a ki ezenkívül egyébként sincsen tisztában a dolgokkal.

Tény az, hogy eddig kezelői vizsga nélkül is lehetett valaki a belügyi tárcza körében pl. irodasegédttiszt, hogy mi más minden előre nem tudott feltételt kellett igazolni addig, a míg végleges kinevezést nyert, arra legjobban azok adhatnának feleletet, a kik azon keresztül mentek. Mert hogy nem a hivatalnoki állásokra jogosító igazolvány volt eddig is csak az egyedüli kellék az ily állás elnyeréséhez, az nem szorul bizonyításra.

Melyik a jobb már most, ha tudom előre azt, hogy bizonyos állás elnyeréséhez ezt meg ezt a feltételt kell beigazolnom vagy ha ideiglenesen elnyerem ugyan az állást, de hogy a végleges kinevezéshez még mi mindent kell igazolnom, miféle feltételeknek kell eleget tennem azt csak később tudom meg s talán olyan feltétel is akad közöttük, a melyre egyáltalán nem is számítottam s mely végzetes is lehet reám nézve a miatt, hogy nem tudván annak eleget tenni, állásomat veszítem. E kérdésre nem nehéz a felelet s nem is lehet az más, mint az, hogy előre legyen megállapítva minden állás végleges elnyerhetésének a feltétele, hogy így annak ismerete mellett kiki számot vethessen önmagával abban a tekintetben, vajjon képesnek érzi-e magát arra, hogy azoknak a feltételeknek meg tud felelni. Csakis így lehet helyesen és céltudatosan választani életpályát; minden más mód ugrás a sötétbe! Hogy pedig a kezelői vizsga életbeléptetése nem kerékkötője az altisztek polgári alkalmazásba juthatásának, a legfényesebben igazolja ezt az a körülmény, hogy a kezelői vizsga letétele csupán a végleges kezelőtisztviselői állás elnyerésének az előfeltétele.

A kezelői vizsga rendszeresítésének indító oka tehát csakis az lehetett, hogy általa a kezelőtisztviselői kar ismeretköre tágíttassék, szellemi színvonala emeltessék, hogy minél jobban, minél tökéletesebben meg tudjon

Hegedűt, harmonikát, tárogatót,

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.
on. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánosbíd utca 5. — Gyára: Öntőház utca 8. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsapása. — Árjegyzék minden hangszerrel külön koldotik.

feladni azoknak a követelményeknek, a melyeket a napról-napra fejlődő közigazgatás vele szemben támaszt.

*

Átterve már most a belügyi kezelői vizsga szabályozására vonatkozó rendelet ismertetésére, mindenekelőtt megtudjuk abból azt, hogy a belügyminiszteriumhoz, a székesfővárosi államrendőrséghez, a m. kir. határrendőrséghez, a kivándorlási biztosi hivatalhoz, az állami kórházakhoz és elmegyógyintézetekhez, az állami gyermekmenhelyek országos felügyelőségéhez és az állami gyermekmenhelyekhez, valamint az állami anyakönyvi hivatalokhoz kezelő tisztviselővé *négleges* minőségben csak azt lehet kinevezni, a ki a belügyi kezelői vizsgát letette.

Az igazolványos altiszteket, a mennyiben négy középiskolai vagy ezzel egyenértékű (pl. négy polgári) iskolai végzettséggel bírnak, tehát hivatalnokai állásokra is jogosító igazolványuk van, kezelő tisztviselővé (irodaség-előírt, irodatiszt) *ideiglenes* minőségben ki kell nevezni, kötelesek azonban a kezelői vizsgát a kinevezéstől számított egy éven belül letenni. Ezt az egy évi határidőt a belügyminiszter úr egy ízben legfeljebb három hónappal meghosszabbíthatja oly esetben, a midőn valaki a vizsgát a kinevezéstől számított egy éven belül *önhibáján kívül* nem tette be. Az az altiszt, a ki a vizsgát a mondottaknak megfelelően egy év és három hónap alatti kinevezésétől számítva le nem teszi, állásától minden körpótlás nélkül felmentendő.

A vizsgát a belügyminiszteriumban működő vizgabizottság előtt kell letenni. Kezelői vizsgára ugy a hivatalnokai igazolvánnyal ellátottak, mint a tényleges szolgálatuk 12-ik évében álló és az említett iskolai végzettséggel rendelkező altisztek becsáttatnak, ha a belügyminiszteriumnál vagy az ennek alája tartozó hivatalok és intézetek valamelyikénél mint ideiglenes minőségben kinevezett kezelő tisztviselők hat hónapot töltöttek vagy ugyanennyi időn át próbaszolgálaton voltak.

Mint hogy a mondottak szerint az igazolványos altiszt ideiglenes minőségben, a jelzett egyéb általános kollékek mellett, föltétlenül kinevezendő kezelő tisztviselővé, ennél fogva tulajdonképpen nem érdekük az altiszteknek az, hogy próbaszolgálatot teljesítsenek, hanem sokkal helyesebb bevértük ezt az időt, a mikor igazolványukat megkapják s azzal folyamodnak a megüresedő kezelőtisztviselői állásra, a melyre igazolványos altisztek más nem igazolványos pályázókkal szemben akkor is elsőbbséggel bírnak és kinevezendők, ha azok után már a kezelői vizsgát le is tették volna.

A kezelő vizsgára becsáttatásért sajátkezűleg írt kérvényben a belügyminiszter urhoz kell folyamodni. A kérvényt az altisztek a felettes katonai hatóságuk útján adják be.

A vizsga határidejét a vizgabizottság elnöke tájékoztatja ki a beérkezett kérvények sorrendjében, kezelő tisztviselővé ideiglenesen kinevezett altiszteknél azonban figyelemmel arra, hogy a vizsga — ha a jelölt megbukott — az ideiglenes kinevezéstől számított egy éven belül ismételtethető legyen.

A kezelői vizsga írásbeli és szóbeli. Az előbbinek rendeltetése a kezelő hivatalok ügykörében előforduló írásbeli tennivalók ismeretének, valamint a magyar helyesírásban, a jól olvasható írásban és gépírásban való teljes jártasságnak a megállapítása.

A szóbeli vizsga rendeltetése a segédhivatali kezelés minden ágában való jártasságnak, a közjogi és közigazgatási nélkülözhetetlen alapfogalmaknak, továbbá a beadványok illetékkötelezettségére és illetékmentességére vonatkozó szabályok ismeretének megállapítása.

Mint hogy a vizsga első sorban gyakorlati jellegű, sulyt kellett helyezni arra is, hogy a vizsgázó jártas-e az ügykezelés minden ágában, minél fogva a bizottság gyakorlati kísérletek útján is megvizsgálhatja a jelöltekét. Előbe képest tehát az altisztek az elméleti ismeretek megszerzése mellett különös gondot fordítsanak a gyakorlatra s ha valamivel nincsenek tisztában, forduljanak felvilágosításért az ottani régibb tisztviselőkhöz, ne resteljék ezt annyiszor, amennyiszor szükséges, megtenni, mert az ügykezelésben való teljes és alapos jártasság hiánya, ha a vizsgán — a mely tekintve, hogy egy-egy jelöltra nevezet rendszerint csak egy óráig tart, tehát ott minden részletre kiterjeszkedni már a miatt sem lehet — nem is hosszúlja meg magát, de előbb-utóbb csak kivüláglik bizony később és akkor aztán már nemcsak hogy restelhetik a tudatlanságukat, illetőleg járatlanságukat, de ezzel a további előmenetelüknek is útját vághatják.

Ha a vizsga nem sikerül, azt meg lehet ismételni. Az újabb vizsgára jelentkezhetés időpontját a vizgabizottság állapítja meg, azonban három hónappal rövidebb és hat hónappal hosszabb határidő nem szabható. Az, a ki másodszor sem teszi le sikerrel a vizsgát, többé nem becsáttatható vizsgára.

A vizsgáért díjat fizetni nem kell.

*

Ezek voltak azok a főbb rendelkezések, a melyeket a csendőrségi altisztekkel a belügyi kezelői vizsgára vonatkozó szabályrendeletből a cikkem keretében megismertetni szükségesnek tartottam. E rendelkezések ismerete után úgy hiszem, hogy azok is, a kik után méltatlankodással olvasták a szabályrendeletet, most már nemcsak beenyugodnak abba, de örömmel is üdvözlik azt, mert emellett, hogy a kezelői vizsgáról szóló ez a szabályrendelet minden eddigi homályt eloszlatott abban a felőrtethen, hogy kik és mily módo-

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

mely 10 percz alatt a legmarkosabb migráint és fejfájást olmulasztja. — Ár a K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készít Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postal szállítás.

Beretvás-pastillát

Legelő gulya átusztatása a Nagydunán, Lápót mosonmegyei községnél. — Indulás a szigetről.

zatok mellett nyerhetnek el kezelő tisztviselői állást a belügyi igazgatás körében, — a legteljesebb mértékben meg is védte az igazolványos altiszteknek érdekeit, hadállásba helyezte őket, a honnan a győzelem kivívásához részükről már csak az akarat erő szükséges.

Ebben pedig csak nincs hiány?

A csendőr társadalmi érintkezése.

Ista Mihályfalvy István.

A csendőrnek megvan ugyan a maga elég kényelmes családlíás otthona és szabad idejének nagy részét bizonyára a legkedelmesebben bajtársai körében tölti el; azonban éppúgy, mint a legbékésebb egyetértésben élő polgári család tagjai, időközönként a csendőr is kikivánczik a megszokott mindennapi kör szűkebb területéről. Ilyenkor rendszerint valamely polgári társaság körében keresi és találja meg a szükséges szórakozást.

Ezt a csendőrtől bizonyára senki rossz néven nem veszi, sőt kíváncsi is az ilyen társadalmi érintkezés, mert kétségtelen tény, hogy semmi sem alkalmasabb a csendőr művelődésének előmozdítására, általános ismereteinek gyarapítására, létkörének tágítására és így minden körülmények közötti ingadozás nélküli biztos, öntudatos és határozott magatartásának és fellepésének fokozására, valamint modorának esiszolására, mint a műveltebb és értelmesebb társadalmi rétegekkel való érintkezés.

Csak hogy a fiatal csendőr tájékozatlansága és kisebb mérvű képzettsége folytán gyakran olyan társadalmi rétegek körébe keveredik, a melyek a fentiekkel éppen ellentéző hatást gyakorolnak naiv és romlatlan lelkületre és végeredményében könnyen romlását is okozhatják.

Mert a mennyire a jól megválogatott, tisztességes és értelmes társaság a csendőrnél minden irányban a legkedvezőbb eredményeket váltja ki, annyira demoralizáló és fertőztető hatást eredményez a korbély, erkölestelen, dorbézoló és könnyűvérű társaság, álljanak annak tagjai bár a legműveltebb elemekből is.

A csendőrré tehát a legfontosabb létkérdések egyike, hogy akkor, midőn társas érintkezést és ismeretséget keres, a legalaposabb körültekintéssel és megfontoltsággal járjon el.

Erre nézve akarunk a csendőrnek az alábbiakban némely tájékozással és útmutatással szolgálni.

A csendőr rendszerint kisebb helységekben lévén elhelyezve, amugy is korlátoltabb társadalmi érintkezésre van utalva; másrészt azonban kétségtelen, hogy az értelmesebb, jobb modoru csendőrt a legelőkelőbb uri ember is szívesen látja körében.

Habár ez általában megczáfoltatlan tény, a csendőrnek mégsem szabad mindjárt ajtóstatul berohannia vala-

mely házba; ügyelnie kell, hogy tolakodónak ne látszassék és csak akkor tegyen látogatást, ha kétségtelen módon meggyőződött, hogy szívesen látott vendég.

Társaságát mindenkor az értelmesebb, intelligensebb és jobb társadalmi állásu egyének köréből válogassa ki és őrizkedjék olyan emberekkel ismeretséget kötni és fenntartani, kiknek bárdolatlan, durva, esiszolatlan, trágár, vagy fenhéjázó és kötekedő modoruk van.

Kerülje a naplopokat, a léba, dorbézoló, iszákos és korbély embereket és általában az úgynevezett lump-társaságot; mert ha ilyen társaságba keveredik és megszokja, akaratlanul is elsajátítja azok bűnös hajlamait és csakhamar olyan veszedelmes örvénybe és olyan förtelmes posványba kerül, melyből nincsen többé menekvés. Az ilyen csendőr szegvényt hoz a testületre, saját magával is meghasonul, jobbérzésű bajtársai kiközösítik maguk köréből és végre éppen úgy, mint a pok hálójába került légy, hiába vergődik, hiába akar az öt vasmarokkal fogva tartó bűnös szenvedélyektől menekülni: előbb-utóbb gyalázatos módon el kell pusztulnia.

Hogy ebben nincsen semmi túlzás, azt elég szomorú és elrettentő példa igazolja.

Óvakodjék a csendőr különösen az olyan társaságtól, melyben a kártya- és játékszenvedély vetette meg pusztító uralmát. A kártyát nem hiába nevezik az ördög bibliájának; mert az, a ki a kártyaszenvedély rabja lett, annyira, mintha a sátánnak adta volna el testét, lelkét. A kártyajáték a legrombolóbb és legpusztítóbb hatású szenvedélyek egyike. A kártyás ember elbanyagolja önönmagát, hivatásával járó kötelességeit csak immel-ámmal és a legnagyobb felületességgel teljesíti, elveszíti lelke egyensúlyát, teste megröppan és időelött elesenevészessedik és végül anyagi romlásba sodródik.

Az ilyen társaságok azok, melyeket a csendőrnek legfőképen kerülnie kell: ha pedig véletlenül mégis belekeveredett ezek valamelyikébe, meneküljön tőlük már a legelső alkalommal, addig, míg nem késő, míg minden baj és súlyos következmények nélkül menekülni képes. Mert ha csak még egyetlenegyszer is visszatér az ilyen társaságba, az odabilineseli, odavonzza magához, mint mágnes a vasat, fogvatartja és nem bocsátja többé ki karmaiból, míg vérét ki nem szíva, végromlásba, pusztulásba döntötte.

De a csendőrnek nemcsak az a kötelessége, hogy az ilyen mételeyező társaságokat elkerülje, hanem a hozzá méltó tisztességes társaságban való magatartására is nagy gondot kell fordítania.

Ha társaságba kerül, legyen mindig szerény, illedelmes, előzékeny, de sohasem annyira, hogy ez a megálázkodás színezetével birjon.

Tartsa a csendőr szemé előtt azt a közmondást, hogy "csak azónak sok az alja" és sohasem legyen fecsegő,

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legújtanószabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI. TEREZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

Közel a parthoz.

Legelő gulya árusztatása a Nagydunán, Lipót mosonmegyei községnél. — A Nagyduna közepén.

szószátyár, hanem beszéljen minél kevesebbet és inkább figyeljen a nálánál értelmesebb és tanultabb emberek beszédjére. Ha mégis szólni kell, fontolja jól meg szavait és sohasem nyilatkozzék olyan kérdésben, melyhez sem ért, mert ez könnyen nevetségessé teheti.

Sobase avatkozzék bele vitatkozásokba és különösen óvakodjék politikai vagy akár társadalmi kérdésekben véleményt nyilvánítani. Ezek mindenkor igen kényes témák, melyek a különböző felfogások összeütközését és a szenvedélyek felkorbácsolását váltják ki, a vitatkozókat tehát elég gyakran heves kifakadásokra és megjegyzésekre ragadtatják.

Ha beszél, fejezze ki magát világosan és érthetően és foglalja mondanivalóját egyszerű és rövid mondatokba. Kerülje a czikornyás és a műveltséget fitogtatni akaró kifejezéseket, valamint az idegen szavak használatát is. A csendőrnek alig lehet olyan iskolázottsága, hogy az idegen szavak valódi értelmét és mindenkor helyes alkalmazásának módját meghatározni képes volna. Már pedig alig képzelhető nevetségesebb jelenség, mint mikor olyan ember dobálódzik az idegen szavakkal, a ki azok valódi értelmét alig ismerve, rendszerint azokat nem a maga helyén és idejében alkalmazza.

Ezek volnának, röviden összefoglalva azok az irányadó szempontok, melyeket a csendőrnek társadalmi érintkezésnél szigorúan figyelembevenni legszentebb kötelessége. Ha ezeket az utmutatásokat jól emlékeztébe véti és azoktól soha és semmi körülmények között egy hajszálnyira sem tér el, biztos lehet felőle, hogy a társadalmi érintkezésből soha baj vagy kellemetlenség nem érheti, hanem a kellemes szórakozás mellett, annak mindenkor csak üdvös hatását fogja érezni és élvezni.

A kivándorlók hiénái.

II.

(Vége.)

Josepb Uherall, egy galicziai ember, nevezhető a jogi hiénák fejedelmének, de jelenleg minden kiválósága dacára is négy évet szolgál Sing Singben, New-York állam rettegetett bírő fegyházában. Egy Rohatyin nevű galicziai faluban született és nőtt fel ez a veszedelmes hiéna, a ki már igen sokat foglalkoztatta az amerikai hatóságokat. Az apja falusi szatócs volt, de tudott

annyit költeni a fia neveltetésére, hogy a fiú felnövekedve, bejutott egy ügyvédi irodába napidíjas másoló-nak, diurnistának. Itt dolgozott pár évig s ezalatt elég jogot tanult arra, hogy veszedelmes gonosztevővé váljék, jogi biénává.

Valami apróbb szabálytalanság miatt elbocsáttatván ebből a diurnista állásból, Uberall házaló képkereskedő lett s a bevett pénzekből lopott, a miért az a czég, melynek utazója volt, feljelentette s Uberall három évi fegyházat kapott. Huszonnyolcz éves volt a mikor kiszabadult s hogy mit csinált s mit nem ezután Európában, arról nem szól a krónika, de azt már tudjuk, hogy 1906-ban átvitorlázott Amerikába s nyomban megkezdte a hirdetések a new-yorki idegen nyelvű lapokban. Úgy hirdette magát, mint ügyvédet és notary publicot, noba sem ügyvéd, sem nyilvános jegyző nem volt. Mindjárt eleitől kezdve arra helyezte a főüzletet, hogy európai örökségek behajtását reábizzzák a bevándoroltak. Olyan rohamosan szaporodott hamarjában ez az üzlete, hogy nemsokára már hat ügynöke volt különböző olyan városokban, a melyekben sok a magyarországi és ausztriai származású lakos. Az első panasz egy galicziai leánytól jött az illetékes hatóságok elé, a kinek 500 dollárnyi örökségét kollektálta Uberall, de a pénzből 350 dollárt elloptott. A leány panasza eljutott a legkülönbözőbb hatóságokhoz, de Uberall olyan ügyesen csinálta a dolgát, hogy nem lehetett elítéltetni. Ez az Uberall különben azzal is sok áldozatot szerzett, hogy a mikor megtudta, hogy a new-yorki osztrák-magyar konzulátus kiköltözködött a régi helyiségéből az alsó Broadwayről, ő nyomban kibérelte ezeket a helyiségeket s igen sok ostoba embert azzal csapott be, hogy azokkal elhitette, hogy most ő viszi a konzulátusi ügyeket. Végre is rajta veszett s most a börtönben ül.

Börtönben van egy Boris nevű segédje is, a ki egy 400 dolláros követelést egy hamis chekkel fizetett ki egy bevándoroltnak.

Klarer Dávid is egyike volt a legveszedelmesebb hiénáknak. Ez az ember bajójegyügnökséget tartott New-Yorkban a 121 Norfolk Streeten s innen intézte csalásait és fosztogatásait. Most kilenc hónapja börtönt ül. «American European Steamship Company» hangzatos név alatt üzte a csalásait ez a Klarer, a mig az osztrák-magyar főkonzulátus és a Bureau of Immigration nem szerzett össze annyi adatot ellene, hogy végre el lehetett ítéltetni. Egyik speczialitása az volt ennek az embernek, hogy azt hirdette, hogy ő ki tudja szabadítani az amerikai magyarokat és osztrákokat a katonai kötelezettség alól. Miután igen sok az olyan ember, a ki szívesen áldozna azért valamit, hogy ne legyen baja a katonasággal s ha nem is megy haza szolgálni, azért bátran bazajárhasson látogatóba, Klarer bőven szedte az áldozatokat ezen a téren is. Végre azután négy esetben rábizonyult, hogy pennsylvaniai bányászokat magához csalt a hirdetései által s egyik társa által megvizsgáltatván őket, kijelentette nekik, hogy el van intézve a dolog, ki vannak dobva a katonaságtól egészségi okok alapján, de negyven dollár jár az irodának. A szegény emberek boldogan fizették le az összeget, nem is sejtve, hogy szédelőgöckkel van dolguk.

Igazán azt lehet mondani, hogy ezek a szédelőgöcsök a bevándoroltak kárára, csaknem ellenőrizetlenül, szabadon folybattak a legutóbbi évekig New-Yorkban, mig 1908-ban Hughes kormányzó, a ki jelenleg a United States supreme courtjának tagja, vizagálatot rendelt el

POLGÁR SÁNDOR
orvos, műszer- és kötézer gyárosnál
telep. Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legutányosabban beszerozhetők összes betegápolási tárgyak, kötézer, fecskendő, m. kir. szab. Polgár-Félsérvkötők, gummiharisnya, összes francia övszer, különlegességek, stb. — Képe árjegyzéket ingyen és bérmentve csak megadandó, mely tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés beküldése esetén 10% árkedvezmény a Csendőrn. Lapközlőnek.

A gulya vége a partnál.

Logelő gulya átusztatása a Nagydunán. Lipót mosonmegyei községénél. — Portra érő marhák.

ezen szédelgések ügyében. Ez a vizsgálat, mely egy évig tartott, sok érdekes adatot gyűjtött össze a bevándoroltakat illetőleg. Megállapították például okáért, hogy a new-yorki bevándoroltaknak egy százalékánál több sorsa sem vált a köz terhére, mint mondani szokás. Ugyanezen vizsgálat eredményei szerint New-York lakosságának bevándorolt részéből csak öt százalék lett gonosztevő.

Az ezen vizsgálat megejtésével megbízott bizottság azt ajánlotta a kormányzónak, hogy a tapasztalatlan bevándorlókra pályázó szédelgők megrendszabályozására legjobb lesz felállítani egy állami irodát, melynek legfőbb célja a szédelgések ellenőrzése, leleplezése és büntetői üldözése legyen. Így született meg a New-York State Bureau of Immigration and Industries, melynek főnöke a bizottság addigi titkára, Miss Francis A. Kellor lett. New-Yorkon kívül Bufalóban és Rochesterben van irodája ez intézménynek. Annak dacára, hogy az eszközök, a melyek ez intézmény rendelkezésére állnak, nem túlságosan nagyok, száz és ezer vizsgálatot ejtett meg a Bureau a számtalan visszaélést leplezett le. Mintegy 1200 panasz érkezik évente a Bureauhoz, mely igyekszik valamennyit kellőképen megvizsgálni és elintézni.

Természetesen sok, emberileg rendkívül érdekes történet adja elő magát eme vizsgálatok közben.

Két lengyel bevándorló jelent meg nemrégiben a Tombs Police Courton s panaszkolta el a tolmács útján a bírónak, hogy alig hogy kiléptek a Battery Parkon a kis hajóról, mely áthozta őket Ellis Islandról, hozzájuk csatlakozott egy lengyel ember s felajánlotta nekik, hogy elkíséri őket jó és olcsó szállásra. El is vezette őket valahová, de ők nem tudják, hogy hová s a vége az lett a dolognak, hogy valamit megittattak velük és kirabolták, azután kidobták az utcára. Mámorosan börtönkáltak egy darabig, míg valahogyan meg tudták értesíteni egy rendőrrel, hogy mi történt velük, a ki aztán a bírósághoz utasította őket. A bíró felszólította a State Bureau épen jelen volt ügyvédjét, hogy mit lehetne ez esetben csinálni, mire az ügyvéd telefonon behívta a bírósághoz a lengyel ügynöküket, a ki aztán még aznap letartóztatta azt a lengyel hiénát, a ki a szegény honfitársait kirabolta. Most fogáságban ül ez a hiéna is.

Különösen nagy fontosságot tulajdonít a Bureau a munkástáborok és barakkok megvizsgáltatására kint a vidéken s Márkus Alfréd nevű inspektora tavaly kétszáz mértföldet járt be nagyszabású gyalogszerrel, ilyen munkástelepeket, táborokat vizsgálva meg. Az inspektor minden ilyen útjára hat különböző nyelven nyomtatott kártyákat visz magával s szétosztja ezeket, vagy az alvó bevándorlók feje alá teszi, hogy azok elolvassák felébredésük után a kártyákat, melyekre az van nyomtatva, hogy a munkás bátran fordulhat minden néven nevezendő bajával, panaszával a Bureauhoz. Legtöbb helyen valami policemannek nézik az ilyen inspektort, de azért eléggé bizalmasok hozzá a bevándoroltak.

A humor sem hiányzik egészen a különben szomorú történetekből. Az Adirondack hegységekben vizsgált meg egy munkás táborát ugyancsak Márkus Alfréd tavaly nyáron s rettenetes állapotokat talált. A munkások szállásául szolgáló sátrak lyukasak, rosszak voltak s az útépités nehéz fáradalmi után bizony kevés nyugalmat lelhettek ezek a szegény emberek azokban a rozoga sátrakban. A mikor az inspektor odaért, épen nagyon erős időjárás volt s a szegény emberek csodálatos módon az ivásban kerestek menedéket, vagy inkább vigasztalást a rettenetes helyzetben. Valamennyi el volt ázva és

pedig mindenféleképen. El volt ázva az esőtől, mely becsurgott a sátrakba, s el volt ázva a sőtől, mely szintén patakokban folyt. Az inspektor komoly képpel látott bozsa a vizsgálatához és felszólította a bevándorlót, hogy álljon elő mindenki a panaszával. Senkinek sem volt más panasza, csak az egy, hogy a kompánia stóros gazember, mert tizenöt centet számít egy üveg sörért. Olcsóbb sört kért mindenki, a lyukas sátrakról, a képtelen lakásviszonyokról egy szót sem szólt egyetlen ember sem.

Legszomorúbb esetek a leányok esetei, a kiket a lelketlen hiénák a bűn posványába merítenek mindenféle gaz uton.

Köteteket lehetne még írni a bevándorlók hiénáiról, de elég ennyi is. Az újság azt a tanácsot adja, hogy a kinek baja akad, panasza van, az forduljon egy levelező lapon bizalommal a Bureau of Immigration-hez, New-York, 95 Madison Avenue, mely ingyen áll rendelkezésre az ilyen esetekben.

KÉPEINKHEZ.

A legelő gulya átusztatása a Dunán.

Földmivelő, állattenyésztő nemzet vagyunk, de a legelőnk igen kevés abhoz az állatmennyiséghez képest, a melyet gazdasági szempontból tenyésztenünk kell. Történtek ugyan kormányintézkedések a legelők szaporítására, de kisegítő eredmény ettől se várható, mert ugyanakkor egyes nagy közöselgelők, mint pl. a debreczeni nagy Hortobágy, részben parcellázás és felosztás alá kerülnek.

Mint hogy pedig nálunk igen sok község lakossága, általános ipari munka hiányában, csupán az állattenyésztésre van utalva, legelő nem léteben egész éven át természetesen takarmányon kénytelen tartani úgy az igavonó mint a tenyészállatait. Még szerencsések egyes kisbirtokos községek lakosai, mert ha van egy kis legelőjük, állattállományukat, legalább a tavaszon és nyáron át, felváltva ezen és a tartón eltarthatják.

Ez utóbbi helyzetben van a mosonmagyei Lipót község lakossága, azzal a kellemetlen körülménnyel kapcsolatban azonban, hogy a mi kis legelőjük van, az a Duna tulsó oldalán, a csallóközi szigeteken fekszik s ide kell hajtania a rideg marhát minden tavasszal, még pedig hid és komp hiányában a nagy Dunán átusztatva.

Ez az átusztatás, mint képeinken is látható, csak sok kísérő és hajtó mellett sikerülhet, mert a szarvasmarha, bár jól tud uszni, mégis fél nekimenni a Duna széles és sebesfolyású vizének és ha már belehajtották is, egész csapat embernek csónakon folytonosan a sarkában kell lenni a hármával és ostorokkal kényszeríteni az átusztásra, mert egy két ember elől bizony szépen visszafordulnának.

Természetesen a községbeli szülési és nevelési marhák már megszokták ezt az évenkénti át- és visszatusztást és jó vezetői kerülnék ki közülük, de azért rendszeren csendes és szélmentes napokat választanak a

gazdák erre a műveletre, mert ilyenkor mégis ritkábban fordul elő, hogy egy két darab marha áldozatul esik az átusztatásnak.

A jelen számunkban közölt képek az idei visszausztatásról való felvételek. S az ezuttal visszakerült 170 darab kifejlett tehén és ökör a tavaszi átusztáskor már sikeresen letette a vizgát, így a visszausztatás is szerencsésen, minden kár nélkül sikerült.

HIREK.

Igazságügyi kezelői tanfolyam. A folyó évi 80,021/20a számú honvédelmi miniszteri körrendelet szerint, az igazságügyi tanfolyamok és kezelői vizsgák az 1914. évben a következő helyeken és időben fognak megtartatni, u. m.: a budapesti és marosvásárhelyi kir. ítélőtáblánál március 1-től április 15-ig; a győri és nagyvárad kir. ítélőtáblánál április 1-től május 15-ig; a kassai és pecsi kir. ítélőtáblánál április 16-tól május 31-ig; a szegedi kir. ítélőtáblánál május 16-tól június 30-ig; ismét a budapesti, továbbá a kolozsvári kir. ítélőtáblánál szeptember 1-től október 15-ig; a debreczeni kir. ítélőtáblánál szeptember 16-tól október 31-ig és végül a pozsonyi és temesvári kir. ítélőtáblánál október 16-tól november 30-ig. Ezen tanfolyamokra, az 1911. évi 110,594/20a számú honvédelmi miniszteri körrendelet értelmében, az igazolványos és tényleges szolgálatuk 12. évben álló altszteknek akként kell jelentkezniök, hogy az az általuk kérelmezendő hat havi előkészítő (próba-) szolgálat tartalmába beleessék.

Baleset. Forgács Vilmos hadnagy, július 6-án este Szatmár-Németiben egy szolgálati utazás megkezdése előtt forgópisztolyát akarta megtölteni. A forgópisztoly töltés közben véletlenül elsült és a hadnagy balkezét súlyosan megsebesítette.

Egy járőr megtámadtatása. Benkő Izidor és Gáli Ferencz csendőrökből állott tiszakürti őrsbeli járőrt, rendes szolgálat teljesítése közben, július 10-én Balla Zsigmond csendes őrült Tiszakürtön megtámadta, Gáli csendőrt arcukitörte és mellénél fogva megragadta. A támadó ellen Benkő csendőr szuronyt használt és azt a baloldali horduk között és a jobb karján megszurva, súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette. Sérült a szolnoki közkórházba szállíttatott.

KÜLÖNFÉLÉK.

A kereskedelem furcsaságai. Az utóbbi napokban egyszerre két kellemetlen meglepetés érte a francziákat, illetve a párisiakat. Néhány nap óta a dohányos emberek egész Franciaországban arra a fölfedezésre jutottak, hogy kedvelt gyújtójuk, a Jupiter nevű, egy trafikban sem kapható. Ezt a gyújtót egészen lapos skatulyákban árusítják s a francziák azért szeretik, mert zsebre téve, nem formátlanítja el a ruhát. A közönség természetesen érdeklődött a boltokban, hogy miért nem árusítják a

közkedvelt gyújtót. A mire mindenütt azt válaszolták: mert — sztrájk van. Ám Franciaországban nincs olyan gyújtógyár, a melyben sztrájkolnának és így természetesen, hogy a türelmetlen emberek tovább faggatták a trafikosokat, hogy miféle sztrájkról beszélnek. — Hát a belga gyújtógyári munkások sztrájkjáról. Ilyenformán derült ki az, hogy a földkerekség egyik legelső ipari állama, Franciaország, Belgiumból való gyújtót fogyaszt. Ez a fölfedezés igen nagy meglepetést keltett a köztársaságban, annál is inkább, mert a belga gyújtót maga az állam importálja és adja át a trafikosoknak. Épen megfordítottja ennek az esetnek az a másik, mely alább következik. Bretagne-ban néhány hónap óta idegen emberek rengeteg lovat vásárolnak, a melyet aztán Németországba küldenek. Megfigyelték a dolgot és ki-tűnt, hogy a Bretagne-ban német ügynökök járnak, a kik a német hadsereg számára összevásárolják a legkölünőbb loanyagot. Egyedül Landivisiauban ez év első öt hónapjában több mint kétezer lovat vettek meg és szállítottak el a németek. Ugyanekkora mennyiségű lovat vittek ki Morlaiz, Saint-Pol-de-Lóon, Concarneau, Quimper valamint Quimperle városokból. Kernouës város Inizan nevű polgármestere elmondotta, hogy a német ágensek, a kik valószínűen német katonák, vagy legalább is katonák voltak, semmi áldozattól nem riadnak vissza, hogy a legnagyobb szerű lovakat megvásárolhassák. A pénzzel egyáltalában nem takarékoskodnak és zsoldjukba fogadták az egész vidék valamennyi lócsiszárját. Hír szerint egymagának a német tüzérségnek huszonhatezer lóra van szüksége, a melyet a lehető leggyorsabban kell beszerezni. Azért jöttek a német ügynökök Franciaországnak épen erre a vidékére, mert a bretonok már kipróbált jó lovakat tenyésztének a tüzérség számára. A német vásárlók inváziója óta a lovak ára csaknem kétszeresére emelkedett, a mennyiben azelőtt a legjobb lovat meg lehetett venni nyolczszáz frankért, most pedig az ilyen ló ára 1500 frank. A francziák érzik ennek a lóvásárlásnak a furcsaságát, mindazáltal megnyugosznak benne, mert ez ugyancsak jelentős hasznot hoz nekik.

Reklám-kongresszus. Baltimoreban (Amerikai Egyesült-Államok) a múlt héten nemzetközi reklám-kongresszust tartottak, a melynek egyik programpontja, a reklám diadalmenete valóságos népnünneppé nőtte ki magát. A kongresszus résztvevői mindent elkövettek, hogy a hirdetés intézményét, mint a világ fejlődését erőteljesen előmozdító nagyhatalmat domborítsák ki. Az első előadást Douglas Graves tartotta, a ki hangsúlyozta, hogy a legszélesebb nyilvánosság ma már a kereskedelem éltető levegője, a mely nélkül elsovrad. Még néhány esztendővel ezelőtt is azt tartották, hogy a reklám hatása «véletlen», míg most már nemcsak Amerika minden kereskedője és Európában is számos kereskedő tisztában van azzal, hogy a cél tudatos, jól alkalmazott reklám hatása nem maradhat el. Dilettánsok többé-kevésbé sikerült kísérleteiből a hirdetés már magas színvonalon mozgó tudománygyá fejlődött, a melyet Amerika nem egy egyetemén külön tanszékeken adnak elő. A kongresszus legfőbb célja az volt, hogy a reklámból a nem fair és a közönség meglepetését célzó alakokat kiküszöböljék, a mely célra nemzetközi reklám-bírószágok föllállítását határozták el. A kongresszus befejezésül a reklám diadalát jelképező díszmenetet rendeztek, a melynek élén Maryland állam kormányzója és Baltimore város polgármestere haladtak. Azután az Unió és Kanada egyes államainak kiküldöttői következtek. Ötven hatalmas pazarul díszített kocs, a melyek között

egy, a mely elé 20 öszvér volt befogva, ábrázolták a legfontosabb reklám-iparágakat. Kisebbitett felhőkarczók és gyártelepek fényesen megvilágított ablakai váltakoztak villamos sugárvévekkkel és egyéb elektromos hirdetésekkel, meg görögtűzzel megvilágított pazarnál paznabb mozgó kirakatokkal, a melyekből persze nem hiányoztak a legfantasztikusabb élő alakok sem. Egyes nagy czégek szépen díszített automobilon és lőfogató kocsikon kocsikázatták a közönséget az egész városon keresztül.

Az osztógép. Egy Richter nevű St. Andrew L.-re bevándorolt farmerré lett festőről jegyezte fel a krónika, hogy szenvedélyes kártyázó volt, de mivel osztani nem szeretett s mindig letagadta, mikor rajta volt az osztás sora, játszótársai nem egyszer alaposan helybenhagyták csaláfsintásáért. Ez arra indította a derék férfit, hogy egy kártya-osztó készüléket szerkesztett, melynek azonban az a bibája volt, hogy korrigálni lehetett vele a szerenését, s még különösebb véletlen volt, hogy mikor családi körben kártyázással ütöttek agyon az időt a farmon, s az osztó-készüléket a felesége kezelte, a farmernek mindig olyan rossz kártya jutott, hogy elvesztette a játszmát. Erre dühbe jött s összetörte az osztó-készüléket, úgy, hogy csak a birt maradt fenn. De az eszmét úgy látszik közszükséglet szülte, s nem hagyta pihenni a feltalálók agyát, s ha igaz, most nem Amerika, hanem édes hazánk fogja egy e czélra szolgáló s reméljük, ezuttal sokkal megfelelőbb készülékkel megörvendeztetni a kártyázó világot. A dolog ugyanis egészen komoly. A magyar hivatalos lap, a «Budapesti Közlöny» egyik közelmúlt számában a «Megadott szabadmalmak» sorában közli, hogy Csáka László főmei műorás találmánya az 58,943 szám alatt szabadalmat kapott. Valószínű, hogy ez a találmány rövid idő alatt meg fogja szerezni a jeles órának azt a gyönyörűséget, hogy képmását minden valamire való kártyaklub nagytermében leleplezik. Nem kisebb dologról van szó, mint hogy Csáka László órás kitalálta a játékkártya keverés és kiosztó-berendezést. Hogy micsoda bordereje van ennek a nagyszerű találmánynak, azt még fejtegetni is fölösleges. Annyi azonban bizonyos jegyzi meg egyik újság, hogy Edison zöldre sáppadhatott irigységében. Mert mit is nyújtott ő az emberiségnek? Egy kis világítást, egy kis fonográfocskát, no meg a mozt — mi az? Mi az ahoz képest, a ki egy csapásra beszüntette a keverés és kiosztás körül dúló határvillongásokat, a pofozkodásokat és a rossz viczeket? Mert a masina — a mi ki nem tanulják a fortélyát — az igazságos, vagy szeesélyes sorsot fogja képviselni, a melynek nem hajlik maga felé a keze, a melyet csak meg kell nyomni, esetleg meg kell huzni és mint a parancsolat, úgy röpti a játékos felé a kártyákat. Csupa öröm lesz így a kártyázás! Csak még egy erőmérőt is szerkeszsenek a gépezet tetejére, hogy az elkecseregett játékos ne csak a kibiczet pofozza, hanem a «sorson» is kitölttesse a bosszúját.

Az arzéntartalmu papiroskárpit. Tavaly váratlanul megbetegedett és meg is halt egy bécsi pénzfejedelem. Orvosai mérgezés tüneteit észlelték rajta. Mindjárt az a gyanu támadt bennük, hogy a balott lakásába nemrég került tapéta alkalmasint arzéntartalmu volt. Most ismét felszínre került az ügy és a szaklapok hírül adják, hogy a hozzáértők vizsgálata szerint a gyanus papiroskárpit festőanyagában csakugyan tekintélyes mennyiségű arzén volt; azt azonban nem tudták eldönteni,

hogy a halál oka valóban arzén volt-e. Már néhány évtizeddel ezelőtt is nem ritkán állapították meg az arzénmérgezés jelenségeit olyan embereken, a kik arzéntartalmu papiroskárpittal ellátott lakásban tartózkodtak. A hozzáértők azonban kételkedően fogadták azt a föltevést, hogy a mérgezés a tapétától eredhetett. 1874-ban egy amerikai tudós volt az első, a ki arzéntartalmu papirossal kárpitozott szoba levegőjében teljes batározottsággal arzént mutatott ki, még pedig részint poralakban, részint illanó, gáznemű állapotban. Ezután azonban több kutató kísérlete ellene szolt eredményeinek. Arra, hogy melyik részen van az igazság, 1893-ban egy olasz tudós alapos munkája választott világosan. A kémiai vizsgálat mellé a mikroszkópot vette segítségül és kimutatta, hogy egyes penészfajtákat bizonyos határig az arzénvegyületek nem zavarják életmüködésükben, ellenben maga a penész a tápláló talajban lévő nem illanó, szilárd arzéntartalmu sókból illanó arzénvegyületet, arzénhidrogént termel. Már most, ha valamely arzéntartalmu tapétán ilyen arzéntermelő penész tenyész, közvetítésével illanó arzénvegyület kerül a szoba levegőjébe. Nálunk eddig nem igen vizsgálták a tapéta arzéntartalmát, hiszen még szinto fényüzesszámba megy a kárpitozott lakás. Nem úgy az amerikai Egyesült-Államokban, a hol még a legegyszerűbb munkáslakás falát is papirossal borítják, mert olcsóbb, mint a több kézimunkát kívánó szobafestés. Természetes, hogy olcsó, silány minőségű készítményt alkalmaznak, melyben rendszerint sok az arzéntartalom. Ez a gyengeminőségű papiros rendszerint kevésbé higiénikus és penésztenyésztesre alkalmasabb lakásokba kerül s innen van, hogy az Egyesült-Államokban az orvosok számos esetet jegyeztek föl, midőn egész családok krónikus mérgezés tüneteiben szenvedtek, míg végre az okot az arzéntartalmu tapétában fölfedezték és eltávolításával a bajt is megszüntették.

A vadállatok és kigyók pusztításai Indiában. Indiában évente statisztikai kimutatásokat készítenek arról, hogy a vadállatok és kigyók hány embert öltek meg. Most egész könyvet adtak ki, melyben összehasonlítják az utolsó harmincz év statisztikáját. Kiténik a számadatokból, hogy India legveszélyesebb állatja a tigris. Az utolsó öt év alatt az összes ide tartozó halálesetek 38 százalékának a tigris volt az okozója. Ezután következik a leopárd 16, a farkas 12 és a medve 4 százalékkal. Ezek a számok csak a vadállatokra vonatkoznak, melyeknek az utóbbi években kerekén 2400 ember esett áldozatul. Az elefántok és hiénák alig jönnek számításba. A krokodilok, vaddisznók, vadkutyák és bölények 600 ember halálát okozták. Mindez azonban számba sem jöhet a mellett, hogy a mérges kigyók marásai következtében 22,500 ember halt meg a múlt évben. A mérges kigyókat irtják, a kormány mindent elkövet és ez a szám mégsem akar évek óta kisebbedni. Igaz viszont, hogy 315.000.000 lélekre esik ez a 22,500 és így már nem olyan ijesztő a szám. — Különben Indiának nem szenved minden része egyformán a kigyók miatt. Így Bombay környékén alig vannak mérges kigyók, épp úgy, mint Pundsabban.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen idvételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

1008. 1. Az ősszel Nagyváradon. 2. Igéye van.

G. Szabó. Kérdéseit csak előljárói intézhetik el.

Tátra. Előreláthatólag ez év vége felé.

Erdelődő. Azokat illeti meg, kik a kértzett hadtest területén négy héten felül teljesítettek szolgálatot.

1881. Szolgálati ügy.

Balkán. Csak akkor írhatja be, ha ott volt.

K. J. 1. Két kötet 8 korona. 2. Nem lehet akkor sem koresmába.

P. őrmester. Forduljon kérdésével az előljáró szárnyparancsnoksághoz.

Vasutmenti 29. Nézetünk szerint nem.

V. csendőr. Ujából kell engedélyt kérnie. Hogy az engedélyt mikor kapja meg, azt nem tudjuk, de hiszszük, hogy különös figyelemre méltó körülmények fennforgása esetén önnel kivételt tesznek és az engedélyt soronkívül adják meg.

E. D. volt csendőr. Az illetékes csendőrkerületi parancsnokságtól kell kérni. A kérvény, bélyeggel ellátott borítékban, a pótszárnyparancsnokság útján terjesztendő fel.

T. J. csendőr. Az kapja meg, a ki a közlirré tett feltételeknek megfelel.

Csillag. 1. Az év végén Nagyváradon. 2. Nemsokára.

V. Az előljáró csendőrkerületi parancsnokságtól kell kérnie. A kérvény éppen úgy szerelendő föl, mint egy tényleges állomány csendőre.

1874. Ha az eset tényleg úgy történt, a hogyan ön előadta, kedvezőbb ellátásra és gyógykezeltetési költségeinek megtérítésére számíthat. Forduljon ez ügyben előljáróihoz.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Áthelyeztetett:

1913 július hó 1-ével:

Gyümölcsös József, I. számú csendőrkerületbeli járás-őrmester, hosszuszassói járásparancsnok, hasonló minőségben a VI. számú csendőrkerülethez Letenyére.

Okiratilag megdicsértetett:

A m. kir. VII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Ujvári Tivadar őrsvezető ez. őrmester, egy nagyobb szabású lopás tettesének kiváló szakértelemmel, igen leleményes módon eszközölt kiderítéseért, alárendeltjeinek helyes nevelése, befolyásolása, őrsének példás rendbentartása és példás magatartásáért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Fula József csendőr, egy nagyobb szabású lopás tettesének kiderítése körül járőrvezetőjének hathatós támogatásáért.

Antal Lajos, Bokor Jakab és Nagy Miklós járás-őrmesterek, Támpa Sándor, Gálfi Ferencz, Jáni Tivadar, Csáki Lőrincz és Bogdy Antal őrsvezető ez. őrmesterek, csendőrjelentkezők gyűjtése körül kifejtett eredményes tevékenységükért.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszervésztője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, búr, stb. míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik. **Budapestről, Király-u. 58.** külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

36

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyek részletre és készpénzre való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkben, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával). 2. Oly takarékbetétek után, melynél a betétező az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával).

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidék. értékek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy zálogos biztosíték ellenében, juanyos kamattal mellett. Utánványok, futószvények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

A m. kir. pénzügyminiszter ur a folyó évi 32.232. sz. rendeletével az állatesempészet megakadályozása körül szerzett érdemeik elismerésül Kovács János őrsvezető cz. őrmesternek 140, Barabás János csendőrnek 100, Tulit Miklós csendőrnek 80 és Luka Mihály csendőrnek 100 korona pénzzutalmat adományozott.

A rudai 12. apostol bányatársaság által, annak a mu-szari-i telepén a múlt év folyamán előfordult aranyérczablások tetteseinek kézrekerítéseért, a nyomozásban résztvevő csendőrlegénység megjutalmazása céljából a m. kir. belügyminiszter ur rendelkezésére bocsátott 1200 koronából, a m. kir. belügyminiszter ur a folyó évi 22851/V.—b. számú rendeletével Albert János őrmesternek 250, Tóth Gyula és Kató Balint őrsvezető cz. őrmestereknek 175—175, Bodó Albert csendőrnek 150, Bencző István, Goga György és László Ignác csendőröknek 100—100, Vankó Mihály és Proda László próbacsendőröknek 75—75 korona pénzzutalmat adományozott.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattott:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Dones István járásőrmester, 1913 június 11-én.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Bodlak Lajos őrsvezető cz. őrmester, 1913 július hó 1-én, Fliszár József őrsvezető cz. őrmester, 1913 július 8-án és Knorr Sándor csendőr, 1913 július 14-én.

Névváltoztatás.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Bausz József próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1913. évi 45.465 VI.—a. számú engedélye alapján vezetéknevet «Baranyai»-ra változtatta.

PÁLYÁZATOK.

Egy őrnöki állás a felsővízközi kir. járáshírszágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, a tót és ruthén nyelvek ismerete. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az eperjesi kir. törvényszék elnökéhez 1913. évi július hó 28-ig.

Egy központi őrnöki (írodaségdíztási) állás Jász-Nagykun-Szolnok vármegye törvényhatóságánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 640 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánjához címelve a vármegye alispánjához 1913. évi július hó 31-ig.

3 polgári biztos (detectiv) állás Pozsony szab. kir. város törvényhatóságánál. Alapfizetés 1942 korona 50 fillér. 4, egyenként 200 korona négyévenként esedékes korpótlék. Lakpénz 720 korona. A magyar nyelv teljes ismerete és képesség írásbeli jelentések szerkesztésére. Kivánatos a német és tót nyelv ismerete is. A kinevezés egy évre ideiglenes minőségben történik, mely idő alatt a kinevezeti felmondás nélkül elbocsátható, véglegesítés a polgári biztos (detectiv) vizsga letétele után. Kérvények Pozsony szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalához 1913. évi augusztus hó 2-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a kereskedelemügyi m. kir. minisztériumnál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 400 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez címelve a nevezett minisztérium elnöki iktató hivatalához 1913. évi augusztus hó 31-ig.

Egy őrnöki állás a belényesi kir. járáshírszágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 820 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a nagyvárad kir. törvényszék elnökéhez 1913. évi július hó 28-ig.

Csendőrségi kalapborítók a 1 kor. 50 fill. íróasztalra dobozok a 6 kor. Íróasztalra rekesz-fedőlapok 60 és 80 fillér.

Mindezeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő két préselt papírral bevonva — az előírt könyvek, melyek hivatalból bennük tevékenykedők számára szükségesek.

csak hűtve küldöm vissza is — legjobban és szépen bekötöttnék. továbbá mindenféle könyvkötő munkát és bármily alakú dobozokat is külön méretek szerint előírt jó és szép kivitelben, olcsó áron ajánlom.

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, Brassó. 20 K.-án felüli megrendelések portómentesek

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 9. szám.

Minden egyes csendőrré rendkívüli fontos és nélkülözhetetlen

a kiadásunkban most megjelent **Magánjegyzék könyvecske, mely zsebalaku puha kötésben, betűsoros bevágással,**

a kiderítetlen esetek, nyomozott egyének, állatok és tárgyak, körözések és sajtótermékek, kő- és állatesempések, figyelmeztetések kisebb kihág. alkalmából és egyéb feljegyzések bevezetőre szolgáló lapokkal ellátva. Ár 60 fill. A kerületi parancsnokságok részben már ennek használatát elrendelték, részben pedig igen használható magánjegyzék könyvecskének minősítették.

Az új emlékkereszt és hozzávaló szalagok raktárunkon kaphatók.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1913. 30. szám.

Budapest, július 27.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre -- 12 korona

Félévre -- 6 korona

Negyedévre -- 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Sikeres bizonyítékgyűjtés.

Egy bűnész.

A Hans Gross-féle Archivból.

(Vége.)

Huber Ferencz grízi mérnök már néhány nappal azelőtt, hogy Happich meggyilkoltatása nyilvánosságra jutott, tudatta a nyomozó hatósággal, hogy 1911. évi január hó 21-én délelőtt körülbelül 11 órakor két munkát kereső legény járt nála, a kik különös viselkedésükkel föltűntek. Följelentésében kiemelte, hogy a valószínű tetteseknek az újságokban közölt személyleírása ezen két legényre ráillik.

Midőn Huber Ferencz a tárgyalás alkalmával K.-val szembesíttetett, szó szerint így tanuskodott: «Rendes körülmények között határozottan állithatnám, hogy K. egyike annak a két legénynek, kik 1911. évi január hó 21-én délelőtt 11 óra körül nálam voltak. Miután azonban egy ilyen fontos kérdésről van szó, nem merem állításomat határozottan kimondani.»

Ezen vallomás azért volt fontos, mert a tanu K.-val történt szembesítése előtt, az általa megfigyelt egyéneket éppen úgy írta le, mint a többi tanu. Ő is kiemelte az idősebbnek kúrgó orrát — mi K.-ra pontosan ráillik — és mert vádlott — feleségének bemonclása szerint — január vége felé való távollétét, mely után sérülten tért haza, annak idején azzal indokolta, hogy Grázban volt munkát keresni.

Ezek után most már mindazon egyének kibalgattattak, kik a valószínű tetteseket az L.-féle koreszmán vagy Grázba történt utazásuk közben megfigyelték. L. koreszmáros kivételével, kinek vallomására később még rátérünk, az összes tanuk akként nyilatkoztak, hogy K. igen hasonlít az idősebb legényre, jelenleg azonban idősebbnek néz ki és hosszú, lekőgo bajszát visel, míg a megfigyelés idejében az idősebbnek nyírott bajszja volt.

(Emlékezzünk vissza Kibala művezető vallomására, mely szerint K. bajszviseletét többször megváltoztatta.)

L. koreszmáros, ki a valószínű tetteseket a leghosszabb ideig megfigyelhette, minden esetben kikérdeztetett, midőn a csendőrszervek egy — Happich meggyilkolásával gyanúsított egyént elővezettek, de mindannyiszor kijelentette, hogy az előtte álló személy az általa meg-

figyelt legények egyikével sem azonos. Midőn tehát most — K.-val történt szembesítése alkalmával — határozottan kijelentette, hogy a megfigyelt legények közül ez az idősebbnek látszó, vallomásának szavahihetőségéhez nem férhet itt szó.

Ezen bizonyítékokkal szoros összefüggésben áll Luber Ferencz vallomása, ki határozottan állítja, hogy K.-val Gráz mellett január 23-án vagy 24-én (hétfőn vagy kedden) találkozott és néhány perczig beszélt is vele. K. akkor egy fiatalabb legénnyel ment és egy olyan bot volt nála, a melyen Happich hullája mellett feküdt. Természetes, hogy ezt a vallomást szavahihetőségére nézve a leggondosabban meg kellett vizsgálni. Luber azt a vallomását, hogy K.-val történt találkozásai tényleg január 23-án vagy 24-én történt, kétféleképen is igazolta. 1. K.-val történt találkozásait megelőző vasárnap, lakóhelyéhez közel egy vasúti szerencsétlenség történt és ő határozottan emlékezik arra, hogy K.-val legfeljebb két nappal ezen baleset után találkozott. 2. Január 23-án és 24-én egy fuvarost keresett, ki huzozoklás alkalmával butorait elszállítaná. A fuvarostól való hazatérés alkalmával, tehát 23-án vagy 24-én találkozott K.-val.

Luber pontosan látta K. botját, mert nevezett az alatt, míg néhány perczig beszélgettek, botjával a hóban turkált. Midőn a Happich hullája mellett talált botot Lubernek megmutatták, oda nyilatkozott, hogy K.-nál találkozásuk alkalmával éppen ilyen bot volt.

Ezen bot eredetét illetőleg a bizonyítás sok nehézségre akadt és nem végződött kielégítő eredménnyel; itt is beigazolódott, hogy olyan mulasztások, melyek az első helyszíni szemle alkalmával történtek, később már alig tehetők jóvá.

A helyszíni szemle alkalmával a bizottság abból a föltételezésből indult ki, hogy a három darabra törtött bot Happiché volt. Ezt nemcsak Luber vallomása cáfolja meg, hanem egy meglekésnek látszó, de mégis igen fontos körülmény is. A hulla mellett talált bot fogantyuját képező görbülés ugyanis olyan szűk volt, hogy az erős zömök testalkatú Happich ezt a botot semmiesetre sem hordhatta az alsó karra akasztva. Már pedig tapasztalható tudjuk, hogy különösen üzletemberek, kik nem azért hordanak botot, hogy arra támaszkodjanak, hanem

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER!

ca. 40 kár. udvari és hadsereg szállít. a Rákóczi Tárogató (tel. 1414), Budapest, II., Lánchíd utca 3. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsapás. — Árjegyzék minden hangszertől külön küldetik.

azt inkább védelemre bízni, különösen telen éppen azért hordanak előszeretettel ilyen, fent görbe botot magunkkal, mert azt az alkarrá akasztva, kezüket zsebükbé tehetik.

A korcsmáros vallomása szerint Happichnál állandóan — tehát január 24-én is — egy a hulla mellett talált bothoz hasonló bot volt, melyet mindég az alkarrá akasztva hordott. A meggyilkolt felesége és lánya is kijelentette, hogy a hulla mellett talált bot nem volt Happiché, azt azzal indokolták, hogy Happich egy izben botját vashegygel látta el, mely azonban más formájú volt, mint a hulla mellett talált bot vashegye.

Az ezen tárgyra vonatkozó megállapítások közben Happich özvegye jelentette, hogy tudomására jutott, miszerint meggyilkolt férje egy izben botját egy másik kicsereelt. Az azonnal bevezetett nyomozás alapján egy szijgyártó kikérdezésére került a sor, ki botját is elhozta és kijelentette, hogy Happichhal 1910. évi december havában tényleg elcserelték az egymáshoz hasonló botjaikat. De míg özv. Happichné a szijgyártó által elhozott botban határozottan férje botjára ismert rá, addig a szijgyártó a talált botban nem ismerte fel régi botját.

Ezen bizonyára igen fontos tárgy további tisztázása nem sikerült.

Ellenben rábizonyították a terheltre, hogy a gyilkosság után egy nagyobb pénzösszeg birtokában volt, melynek megszerzését igazolni nem tudja.

Ebben az irányban a már említett Polz Ferencz vallomása volt fontos, a ki előadta, hogy K. február 4-ike körül — de határozottan emlékszik, hogy február 7-ike előtt — fa- és tejtartozása fejében 50 koronát fizetett neki. Ezen alkalommal K. tárczájában még két darab 100 koronás bankjegyet is látott, melyekre K. megjegyezte, hogy a pénzt a takarékpénztárból vette ki.

Polz azt az állítását, hogy K. február 7-ike előtt fizetett neki 50 koronát, így próbálta igazolni. Február 7-én egy szomszéd községben Wimmer nevű rokonát tenítették. Elment a temetésre és minden pénzét, tehát a K.-tól kapott 50 koronát is magával vitte. Másnap reggel hazatérve, azt mesélte a felesége, hogy az éjjel valaki döngette az ablakokat. Erre Polz megjegyezte: Jó, hogy minden pénz nálam volt, utóbb még elvitték volna K. pénzét is!

Abból a célból, hogy ezen fontos vallomás szivahihetősége megvizsgálható legyen, kikérdeztetett Polz felesége és cselede is, kik Polz bemondását a legapróbb részletekig megerősítették. A plébániától és az illetékes csendőrstől bekövetelt jelentés alapján megállapítást nyert továbbá az is, hogy Wimmer tényleg február 7-én temettetett el.

A gyilkosság után még más egyének is sok pénzt láttak K.-nál. Robier Ferencz február 3-án D.-ben találkozott K.-val, kinek egy kék papírzacskóban sok öt

koronás volt, melyeket nem tudott beváltani. K. ez alkalommal Robiert és még egy csomó embert megvendégelt, maga is sokat ivott és meglehetősen nagy összegű korcsmai számlát fizetett.

Hogy ez tényleg a megjelölt napon történt, a következőképen volt a tanu által beigazolható: Február 3-án egy lakatos lakodalmánál Robiernek a szobátára közcsend elleni kihágásért négy napra be lett zárva. Az ezt követő vasárnap (február 6-án) ezen szobátárs anyja meglátogatta bezárt fiát. Robier elkísérte az asszonyt és onnan visszatérve találkozott K.-val.

Ez a fontos terhelő vallomás is vizsgálat tárgyává tétetett. Csendőrségi nyomozás során megállapították, hogy a lakodalom február 3-án volt és hogy ez alkalommal egy R. S. nevű egyén közcsend elleni kihágásért február 7-ig a községi fogdában be volt zárva. R. S. Robier vallomását mindenben megerősítette és megfogadta, hogy Robier elmesélte neki, hogy K. megvendégelte őket és hogy K.-nál milyen sok pénz volt.

Ha meggondoljuk, hogy ez a tanu közvetlenül munkahelyéről és teljesen váratlanul lett beidéztve és kikérdezve, vallomását tehát befolyásolhatlanul és előkészület nélkül adta le, be kell látnunk, hogy Robier súlyosan terhelő vallomásához nem férhet kétség.

Vadlottnak ezen bizonyítékokkal szemben előadott minden védekezése egyenesen gondosan megvizsgáltatott, de a vizsgálat eredménye szerint meg is cáfoltatott.

*

Ezzel befejeztük mindazoknak a bizonyítékoknak a felsorolását, melyek ezen bűnügynél szerepeltek.

Még csak a cselekmények végrehajtásában, valamint vadlottnak tettei után való magatartásában és védekezésében tapasztalható egyformaságra utalok néhány sorban.

Ezen egyformaság semmiesetre sem *bizonyító ereje*, a bizonyítékokat azonban minden esetre támogatja.

A bűntettek, melyek mindhárom esetben az esti órákban és egy — területileg — aránylag kis környéken hajtottak végre, a Zitz és a Happich-féle esetben rendkívüli erőlködésre, sőt állatiasságra mutatnak.

A rablás akkor végződött gyilkossággal, ha tettesnek fölfedezéstől kellett tartania, vagy hogy ha az áldozat védekezett.

Musger nem ismerte K.-t és végeredményképen önként átadta pénztárcáját. K.-nak tehát ebben az esetben nem kellett a legvégső eszközökhöz nyulni.

Zitz ismerte K.-t és védekezett is, őt tehát el kellett tenni láb alól, nehogy mint vádló fölléphessen.

Happichnak is volt alkalma későbbi támadóját megfigyelni; az izmos és erőteljes Happich alaposan védte is a bőrét, — igazolja ezt a tettes sérülése, — tehát őt is meg kellett gyilkolni.

A Zitz-féle esetben tettes rövidesen a gyilkosság után iparkodott kezeit a vértől megtisztítani, megmosta tehát

Ha fáj a feje⁷ ne tévovazzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elműasztja. — Ára K. 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozánál ingy. postai szállítást.

Kitüntetett esendőraltsztek.

azokat egy, a helyszínéhez közel talált pocsolóban; a Happich-féle esetben tettes ugyanazt cselekedte.

A Zitz-féle esetben K. kimosta és elásta véres ruháit és levágta a haját. A Happich-féle esetben pedig mosás céljából haza hozta véres ingmellét és lenyíratta a bajuszát.

Az esküdtek a hozzájuk intézett három kérdésre a következőképen feleltek:

1. Happich meggyilkolása: 10 igen, 2 nem.
2. Zitz meggyilkolása: 12 igen.
3. Musger kirablása: 12 igen.

Vádolt az esküdtek ezen igazmondása alapján halálra ítéltetett.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A vasutak fosztogatói.

Irtó: Máthi Miklós főzsermester.

Se szeri, se száma azoknak a kártérítési pöröknek, a melyeket a vasutról eltulajolt áruküldemények megtérítése iránt, a vasuti igazgatóságok ellen évente megindítanak.

Ezekkel szemben pedig csak igen ritka esetben sikerül a tolvajok kiletét legalább annyira is felderíteni, hogy a vasut, mint káros, ha már a szenvedett kár értékét be nem hajthatja is rajtok, de legalább elítéltetésükkel erkölcsi elégtételt nyerhetne velök szemben.

A mint az eddig kiderített ilyen esetekből tapasztalható, azok tettesei vagy éppen a vasut alsóbbrendű alkalmazottai voltak, vagy polgári egyénnel összejátszva követték el a lopásokat. De nagyszámúban, még pedig nemcsak az áruraktárak feltörései, hanem a mozgóvonat megdézsmálásai is a vasutmenti községek lakosai terhére állapítottak meg s egynémely községnek úgyszólván egész lakossága, ki tudva, ki tudatlanul bele volt keverve az ilyen vasuti tolvajlásokba.

Csak ilyenkor derül ki, hogy a lakosság egyrésze valószínű tolvajszövétségben áll s hogy az emberi képzeletet mily tulbaladó merészséggel hajtják végre bűnös tetteiket.

Az alábbiakban egy ilyen, éveken át folytatott s a közelmúltban minden részletében kiderített vasuti lopást fogok ismertetni.

A budapesti vasuti igazgatóság budapest—zimonyi vonalán, a Szabadszállás és Fülöpszállás közötti vonalrészén, több mint négy év óta egymást érték a tehervonatok kocsijainak feltörései és megdézsmálásai, úgy hogy az ezekben és néha-néha változatosság kedvért a raktárak feltöréseivel is okozott károk összege több mint 45.000 koronára rugott, a melyeket természetesen, kiderített tettesek hiányában, mindannyit a vasutigazgatóság volt kénytelen megtéríteni.

Hosszabb időn át úgy az egyik mint a másik állomáson, valamint a két állomás közti vonalrészén is igen gyakran, csendőrijárőrök ügyeltek fel, sőt magán a mozgóvonaton is utaztak járőrök egyik állomástól a másikig és így igyekeztek a károkozást megakadályozni, mégis alig múlt el egyetlen sötét éjszaka, hogy a Szabadszállásról hiba nélkül elindított éjjeli tehervonathoz, egyszerre két-három kocsija is feltörve és megdézsmálva ne érkezett volna a fülöpszállási, vagy innen a szabadszállási állomásra.

Nyilvánvaló lett, hogy a tettesek az említett két község egyikébe, vagy éppen mind a kettőbe valók. De a mindannyiszor megejtett úgyszólván állandóan folytatott nyomozás mellett sem volt képes sem az izsáki, sem a szabadszállási őr a lopásokat kideríteni, sőt még csak azt sem sikerült megállapítani, vajjon vasuti alkalmazottak-e vagy polgári egyének s utóbbi esetben melyik községbeliek lehetnek a tettesek.

Bűnjel soha elő nem került és a gyanúnak még csak a legkisebb jele sem volt megállapítható senki ellen sem.

Szinte érthetetlennek látszott, hogy azt a temérdek posztót, szövetet, vásznat, kész női- és férfi ruhaneműket s azt az óriási mennyiségű czukrot, kávé és egyéb élelmi- és élvezeti cikket, a melyeket az említett hosszú idő alatt elloptak, hol és miként tudták elrejtve tartani és értékesíteni úgy, hogy azt soha, még a bizalmas egyének sem vehették észre.

Végre is úgy a csendőrség, mint ennek jelentései és a saját következtetései alapján a vasutigazgatóság arra a feltevésre jutottak, hogy a vasuti személyzet a polgári egyénnel összejátszva követi el a lopásokat.

Hogy tehát ezt a feltételezett tolvajszövétséget megbontsa és széttrassza, az igazgatóság az említett négy év alatt kétszer is kicserélte, áthelyezte a vasuti személyzetet; az állomásokon az éjjeliőröket megkétszerezte, újabbakkal cserélte fel; a mozgóvonatok személyzetét pedig állandóan változtatta.

De ezek az intézkedések sem értek semmit; a lopások nem szüneteltek.

És nem lehetett tétlenséggel vagy közömbösséggel gyanúsítani a szabadszállási és izsáki őröket legénységét sem. Mert beigazoltan minden alkalmat megragadtak a lopásokban való nyomozásra és kutatásra úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül; besugókat is szeraztek, de ezek is mindannyiszor tehetetleneknek bizonyultak.

Időközben Novák István járásőrmester lett a kunszentmiklósi járás parancsnoka és ő is kezébe vette a már elszaporodott lopások nyomozását. Hosszu ideig azonban az ő közbelépéseinek sem volt semmi eredménye, alkalmas besugót meg éppen nem bírt szerezni.

Folyó év tavaszán, egy újabb lopás alkalmával ismét maga vette a kezébe a nyomozást Novák járásőrmester s addig kérdezősködött és kutatott a lakosság között,

Nagyon köszönöm,

hogy szíves volt
a mult héten

zsamot

feleségemnek ajánlani, igazán nagyon jó szolgálatot tett nekem

gyomorégos és székrekedés ellen. A mióta azt használja

étvágytalanság, gyomorégás esetében is. 12 üveg ára 5 korona. Kapható

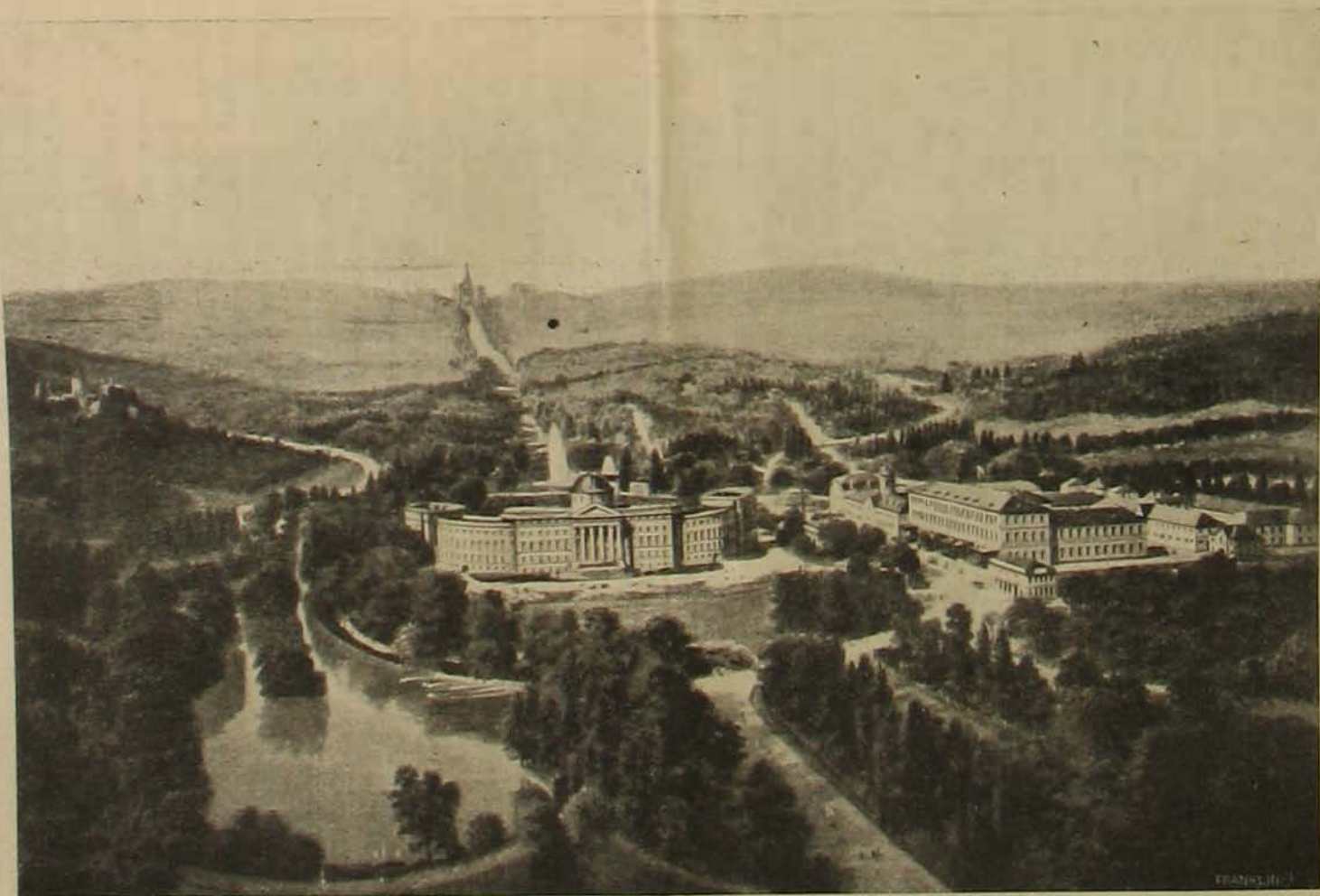
Gyarmati-féle Universal Bal-

szamot

feleségemnek ajánlani, igazán nagyon jó szolgálatot tett nekem

gyomorégos és székrekedés ellen. A mióta azt használja

étvágytalanság, gyomorégás esetében is. 12 üveg ára 5 korona. Kapható

Wilhelmshöhe látképe.

különösen a szabadszállási lakosság körében, mert már kezdettől fogva ezek között sejtette a tetteseket, hogy sikerült neki egy bizalmas egyéntől oly információkat szerezni, a melyek alapján már némi reménnyel indíthatta meg a további puhatólást. Segítségére volt ebben, természetesen megfelelő összegű jutalom ígérete ellenében az a bizalmas besugója is, a ki ismereteinek és hangoztatott tapasztalatainak felhasználásával csakugyan ügyesen és teljes szolgálatkészséggel igyekezett a járásörmeestert támogatni.

Néhány hétig mégis meddő maradt ezzel a besugóval való kísérletezés.

Már abba akarta hagyni a járásörmester a vele való további összeköttetést, mikor április 20-ika körül levelet kap tőle, a melyben örömmel értesíti, hogy van már alapos nyom a tettesek után s egyidejűleg hét tanyai lakos nevét is közölte, mint a kiknél bűnjelek lesznek biztosíthatók s mint a lopások egyik alaposan gyanúsítható tettesét, az egyik községi éjjeliőrt nevezte meg.

A levél alapján utána puhatólva a dolognak, meggyőződött a járásörmester, hogy a közölt adatok a felhozott gyanút megerősítik. Összevonta a szabadszállási és az izsáki őrsök legénységét és folyó évi április 22-én megkezdte a nyomozást és folytatja azt május 15-éig.

Ez idő alatt az éjjel-nappal folytatott nyomozás, puhatolás, leállások és napokra terjedő házkutatások végre is teljesen eredményre vezettek és lebonyolította Novák járásörmester ezt az évekre visszamenő lopási, betörési eseteket úgy, hogy annak minden legkisebb részlete is felderítést nyert.

A besugó levelében megnevezett tetteseknél ugyanis, mindjárt eleinte olyan bűnjelekre akadtak, a melyek kétségtelenné tették azok bűnös éjét. Ám ezek tagadták a tetteséget körömszakadtig és tettestársakról sem akartak tudni semmit.

Talán nem is lehetett volna rájuk bizonyítani semmit, de aztán megkezdtek az ezekkel összeköttetésben álló s orgazdáként gyanúsított lakosok utáni puhatólást s ezek a nálok talált szintén nagyobbszámu bűnjelek honnan és mikor való származását aztán szépen bemondogatták. Azok ugyan, a kik már jobban „beúsztak”, még csökönkösködtek, tagadni, hazni-vonni próbálták a dolgot, de erőlködésük már nem ért semmit, mert közbelépett maga a jobbjézésű lakosság is és ügyszólván fejünként adta a járőrök kezébe a tetteseket.

Hányszor meg hányszor hallottam már egyes bajtársaktól, különösen fiatalabb altisztektől és csendőröktől, hogy a lakosság bizalmatlan, bűnesetek kiderítésénél semmiféle segítséget nem nyújt, széba se áll a csendőrral, nemhogy adatokat nyújtana a nyomozásoknál s ehhez hasonló kifakadásokat. Pedig nem úgy van a dolog. Tesz a nép mindent, csak érteni kell a nyelvén.

— Néma gyermeknek anyja se érti szavát! Hát honnan tudja az a polgár, hogy mit nyomoz és keres a csendőr, ha nem közli vele, ha nem érdeklődik nála tettesek vagy adatok iránt.

Lám itt megmutatta a lakosság, hogy segítségére tud lenni a csendőrnek. A nyomozás folyama alatt 30 drb. névtelen levelet kapott a járásörmester, a melyek mindegyike egy-egy tettesről vagy orgazdáról ríntotta le a leplet.

Ezenfelül a lakosság közül azok, a kik jóhiszeműleg vettek meg egyszer vagy másszor egyes tárgyakat a tettesektől vagy orgazdaktól, nehogy kellemetlenségük legyen, önként hozták a bűnjeleket a községházára és bejelentették azoknak mikor és kiktől való származását.

Igy folyt a nyomozás a legkecsesgetőbb eredménnyel napról-napra. S mint a lavina, napról-napra nőtt a tettesek, bűnségdek és az orgazdák száma és a bűnjelek mennyisége is.

Kiderült, hogy a községi éjjeliőrök négyen voltak a főtettesek. Ezek egyike, az egész szövetségnek a feje, már szinte siettette a nyomozást, beismert mindent; vasuti lopásokat, s a környéken elkövetett betöréseket, megnevezte 17 társát; természetesen már csak akkor, mikor látta, hogy azok egymásután kerülnek hurokra s a további tagadásukkal ezélt már nem érnek.

Hadd jöjjön be még az a kettő is járásörmester ur! vágta ki hetykén egyik napon önként kikérdezéshez jelentkezve — a Sipos János meg a testvére az István; legalább együtt leszünk mind és nyugodtan lehetnek járásörmester urék néhány évig!

Be is jöttek! De előkerült a házkutatások alkalmával vermekből, különféle rejtékhelyekből a bűnjelek egész légiója. Egész vög posztók, szövetek, vásznak, nagymennyiségű már kész női- és férfiruha, az utóbbi lopásokból származó cukor, kávé, egyéb élelmiczikkék és ezek rakaszai. Több volt olyan a tettesek és orgazdák közül, a kiknek egész családja teljesen a lopott holmikhól volt felruházva.

Több mint 10.000 K. értékű bűnjelt koboztak el így s kocsiszámra szállították be a kir. ügyészséghez a nyomozás befejeztével.

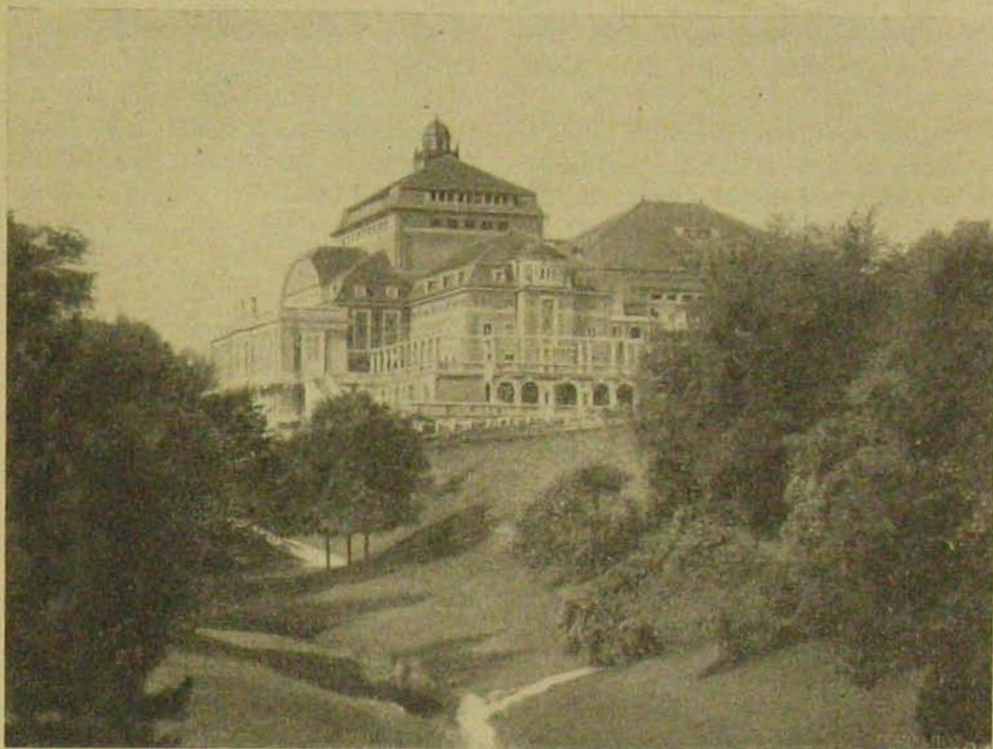
Tízennyolcz tettes és nyolcz orgazda lett elfogva és a kir. ügyészségnek átadva; negyvenhat orgazda és bűnrészes pedig feljelentve, a kik mindannyian beismerték a vasuti lopásokat és betöréseket illetőleg az azokból származott dolgoknak tudra beszerzését.

A tettesek meg is magyarázták, hogy míg az állomásokból kiinduló tehervonat lassan ment, esetleg ha csendőrt nem vettek észre, már az állomáson, felkapaszkodtak a kocsiakra s menet közben az ólomzárakat leszakítva s a kocsiába behatolva, mire az az egyik állomástól a másikig ért, a benne talált és hasznavehetőnek sejtett áruküldeményeket ügyszólván válogatás nélkül kidobál-

BUTOR

kéaspénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

A királyi színház,

Wilhelmshöhe, Cassel mellett, a német császár nyaralóhelye. — A narancsbázisok.

tak a pályatestre, majd mikor a vonat lassítani kezdte a menetet, egyenként leugráltak a vonatról s a már előre megbeszélt helyre rájuk várakozó kocsival végig hajtottak visszefelé a pályatest mellett s a ledobált holmikat felszedték.

Cselekményünk véghezvitelére rendesen sötét, borultatos, esős éjszéléket választottak, mert ilyenkor legkevésbé voltak kitéve a leleplezések esetleg az elfogásnak. Különösen mindig megfigyelték azt is, van-e csendőrvárór az állomáson vagy a pályatest mentén szolgálatban.

De beismerték azt is, hogy néhány esetben, midőn törvük nem sikerült a vasutnál, nehogy üres kézzel menjenek haza, hol egyik, hol a másik községben követtek el egy-egy betöréses lopást. Az ezekből származó és náluk talált bűnjeltek folytán hat szabadszállási és három fülöpszállási betörést, mintegy 40(00) K. kárértékkel és még két rendbeli vasuti raktár feltörést sikerült rájuk bizonyítani, a melyeket különben szintén mindannyian beismertek.

A nyomozás sikeres lebonyolításában igen nagy segítségére volt a járásörmesternek, egyik szép eredményéről olvasóink előtt már ismert Thoma Márton őrsvezető cz. őrmester és Komáromi Miklós őrsvezető cz. őrmester is. Ezek, bár rövid idő óta működnek az izzáki illetőleg szabadszállási őrsön, de már az ez idő alatt szerzett ismeretek és a nyomozásban való jártasságuk ügyes felhasználásával nagyban hozzájárultak a szép eredmény biztosításához.

Novák István járásörmester csak a közelmúltban kapta meg érdemeinek Legfelsőbb helyen való elismerése jeleit a koronás ezüst érdemkeresztet s hogy arra érdemes is volt, ezzel az eredményével be is igazolta.

*

Ha itt még nem hagyható felemlítés nélkül, hogy ennél a nyomozásnál is bebizonyult ama sokszor bangoztatott és a bonyolultabb nyomozásoknál alig nélkülözhető eljárás helyessége, hogy a csendőr, ha eredményesen akar működni, személyismereteinek folytonos bővítésére és különösen arra törekedjék, hogy magának teljesen megbízható besugókat szerezzen.

A csendőrnek ez a két kötelessége teljesen egybevágó. A kinek személyismerete nincs, annak nem igen sikerül besugót se szereznie. Kiterjedt személyismeret mellett azonban ez is könnyen megy.

E tekintetben azonban alapos megfigyelés mellett már elegendő teljes bizonyosságot kell szerezni arról, hogy a teljes bizalomra érdemes-e a besugónak ajánlkozó vagy ilyenre felkérőként folytán vállalkozó egyén s van-e tehetősége és jártassága az ily dolgokban való megfigyelésekre; de még ekkor is csak megfelelő kipróbálás után kell rájuk bízni a közártalmuk és gyanúsítottak megfigyelését, bűnesetekben való adatszerzést; annál is inkább, mert egyrészt, mint ebben az esetben is bebizonyult,

egyrészt ismeretei és összeköttetései hiányánál, másrészt elfoglaltságánál fogva nem képes megfelelni a követelményeknek; más részük pedig, a mi szintén könnyen előfordulhat, a közártalmuk és gyanús egyének ezinkostársai lévén, éppen azért vállalkozik a kényes és bizalmas természetű feladat megoldására, hogy a csendőrök egyes egyének iránti gyanuját, érdeklődését kipuhatolva, az utóbbiakat óvatosságra intse, megbízóit — a csendőröket — pedig, a hol csak lehet, tévuttra vezesse, vagy azok figyelmét éppen magáról elterelje.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A vegytani kutatások áldozatai.

A XVIII. század második fele óta, midőn a vegytani kutatások nagyobb arányokat öltöttek, a közhasznú működés mindinkább több áldozatot követel a tudomány emberei közül is. Alig van vegytannal foglalkozó, ki tudományos működése közben kisebb-nagyobb sérülést ne szenvedett volna s a tudomány története egész sereg adatot sorol fel nagyobb s néha végzetes balesetekről. Közöljük itt a főbbeket.

Lehmann, a szentpétersvári császári múzeum vegytanára 1767-ben oly gőzök belélegzése által halt meg, melyek egy arzén-vegyületet tartalmazó tégely szétrobbanása által támadtak.

1788-ban Berthollet azt ajánlotta, hogy a lőpor készítésénél a salétromsavas káli helyett klórsavat használjanak s Essoneban kísérletet is tettek vele. Tíz kilogramm klórsavas kálit faszénnel vegyítettek s ekkor hirtelen robbanás történt, melynek következtében két ember meghalt, többen megsebesültek s a jelen volt Berthollet és Lavoisier is csak mintegy csoda által menekültek meg.

1790-ben Pelletier vigyázatlanságból foszforkönyet készített üvegedényben és salétromos gáz hatván rá, robbanás történt, mely a tudás mindkét szemét nagyon megsértette. Ugyanő 36 éves korában tüdővészben halt meg, melyet onnan szerzett, hogy életének utolsó éveiben a foszfor és klór vegyületeinek kutatásával foglalkozva sok ily veszélyes gázt szivott be.

Barruel Párisban 1808-ban jobb karját vesztette el, mivel egy akhátmozsárban meggondolatlanul robbanó higanyt dörzsölt. 1809-ben Figuier, a montpellieri gyógyszerészi iskola vegytan-tanára, lett hasonló szerencsétlenség áldozata. Előadása számára mintegy bárom és fél grammnyi durrezüstöt készített a azt egy üveg dugóval ellátott edénybe tette. Alig hogy kibúzt a dugót, a kis dörzsölés folytán felrobbant az anyag s a szerencsétlen vegyész egyik szemét elvesztette.

1808-ban Gay-Lussac nagyobb mennyiségű káliumot készített s abból egy darab szemébe esett. Dupuytren ugyan kigyógyította, de egy hónapig mit sem látott. 1811-ben Dulongot súlyosan megsértette egy klórlégeny-explozió, mely anyagot ő találta fel. Ugyanekkor készletei annyira összeromboltattak, hogy egy évig nem folytathatta kísérleteit, s midőn a következő évben ismét hozzá kezdett, még nagyobb robbanás állott be, melynek következtében egyik szemét s két ujját elvesztette. Ugyanez évben Davyt is hasonló csapás érte.

Valódi tajtékipák, szipkák

valamint az összes dohányzó-eszközök leg-
jobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Károly-utca 6. — Alapítva 1865-ben.

Csendőrség részére előnyös részletfizetési
kedvezmény! Kívánsra képes árjegyzékkel
valamint örsöknek választókkal szolgál.

Klórleány-robbanásnál szeme megsérült s hosszabb ideig munkaképtelen lett.

1813-ban ugyanez anyag felrobbanása által ismét megsérült, de már nem jelentékenyen, mivel fejét egy aszkához erősített üveglemez védte. Ez időben Faraday volt Davy asszisztense, kinek kezében a klórleány szintén felrobbant s kezét erősen megsértette.

Gehler, müncheni vegytanár, 1815 július 15-ikén arzénkömény belégzése miatt halt meg. Ugyanily okból már 1803-ban Trommsdorf is sokat szenvedett. Thenárd, vegytanár a párisi polytechnikumon, 1825-ben cukros víz helyett az előadáson véletlenül maró légyen-sublimátot ivott. Az első pár kortynál észrevette tévedését s biggadtan letéve a poharat így szólt hallgatóihoz: „Úraim, most a sublimáttal megmérgeztem magam. Az ellenszer tojás fehérje. Gondoskodjanak felőle!” A tanulók szétszaladtak mindenfelé s csakhamar egész sereg tojást hoztak. A gyors segítség megmentette a tanár életét, azonban több hétig súlyos beteg volt.

Boullay, egy kiváló tehetségű fiatal vegyész, 1835-ben meghalt annyi rettenetes sebek következtében, melyeket egy kezében véletlenül eltört üvegben levő aether felrobbanása okozott. 1840-ben a párisi gyógyszerész iskolában egy szénsav-készülék robbant föl, minek következtében Hervig asszisztens életét veszítette. 1841-ben Bunsennek volt nagy baja. Kakodyl-cyanidot elemezve az égető cső felrobbant s egyik szemét megsértette. Ezenkívül a mérges gőz következtében több hétig élet s halál között lebegett.

Hennel, a londoni vegyész, 1842-ben június 1-én rögtön meghalt mintegy 3 kilogramm robbanó higany miatt. Donnet, Girardin tanár asszisztense Rouenban, 1843-ban ugyanez anyag felrobbanása miatt csaknem szemét veszítette. Bescherer, rudolstadt-i tanár, 1849. november 29-én meghalt, mert kéksav gőzét lehelte be.

1855 február 25-ikén halt meg Mansfield, ki először készített benzolt a kőszén-kátrányból, ama sebek miatt, melyeket a párisi kiállításra szánt napbáta-készülékek gyártása alkalmával szerzett. Deville, 1859-ben, osmium-savval téve kísérleteket, ez anyag gőze miatt mintegy 24 óráig csaknem egészen vak lett. 1863-ban Stewart, edinburghi tanár, egy salétromsavas edényt tört el. A gőzök miatt oly tüdőbaja támadt, melyben meghalt, úgyesszintén segédje is. 1865-ben a londoni Sz.-Bertalan-kórház laboratóriumában Odling két asszisztense, Ulrich és Slopár, a biganymethid mérges gőzei miatt haltak el. Nickels, nanoy-i tanár, 1869-ben fluor-kénysav belégzése miatt halt meg. 1875-ben Deville és Debray Rutheniumtetroxydot desztilláltak, midőn hirtelen robbanás támadt, mely a laboratóriumot sűrű fekete füsttel töltötte be, mintha terpentinolaj égett volna.

E sok példa eléggé mutatja, hogy még a legjelesebb tudósok is mily veszélyeknek vannak kitéve a vegytani kutatások által. A tudomány szeretet azonban sokkal erősebb s egyáltalán nem riasztja el őket a további kísérletektől.

KÉPEINKHEZ.

Kitüntetett csendőraltisztek.

Folyó évi május hó 26-án délelőtt a kassai csendőrhatalmánya udvarán ment végbe Papp Antal és Garamszögi László jurisőrmesterek, továbbá Alencsik Emil Benedek és Bartha Pál törzsőrmestereknek a koronás ezüst érdemkereszttel való feldíszítése, akik mindannyian

hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt tanúsított ernyedetlen szorgalmuk és kiváló magaviseletük legfelsőbb elismerése folytán nyerték el ezt a kiváló kitüntetést.

A feldíszítést a kassai csendőr tisztikar és a kivonult legénység előtt Báró Gyula alezredes, ideiglenes csendőrkörületi parancsnok végezte, ki ez alkalommal igen szép beszédet intézett a kitüntetettekhez, majd követendő példakép ismertetvén viselkedésüket, kitartó, ernyedetlen szorgalmukat az egybegyűlt legénység előtt, buzdította ezeket is hasonló kitüntetés eléréséhez való igyekezetre, kitartó szorgalomra.

Diszszakasz elvonulása után az ünnepély véget ért. A vonatkozó kép épen a felkísztés mozzanatát tünteti elénk.

*

A német császár nyaralóhelye.

Lapunk egyik közelmúlti számában megemlékeztünk II. Vilmos német császár O Felsége 25 éves uralkodói jubileumáról. A nagy Németbirodalom egyes részeiben még most is visszhangja kél e jubileumi ünnepségnek. Ebből az ünnepségből a császár kedvenc nyaralóhelye: Cassel-Wilhelmshöhe is kivette a maga részét és ahitattal emlékszik meg e város minden lakója arról a nagy-jelentőségű időről, amikor szemtől-szemben láthatta a nagy császárt és felséges nejét.

Cassel városában ugranis, amelyet régi elszárgult irások bizonyítása szerint épen ezer év előtt, 913-ban kezdett építeni I. Konrád király, polgárius fesztelenséggel jár-kezel a császári család mindenkor, amikor csak a várostól mintegy félórai távolságra levő Wilhelmshöhe nevű nyaralóban tartózkodik.

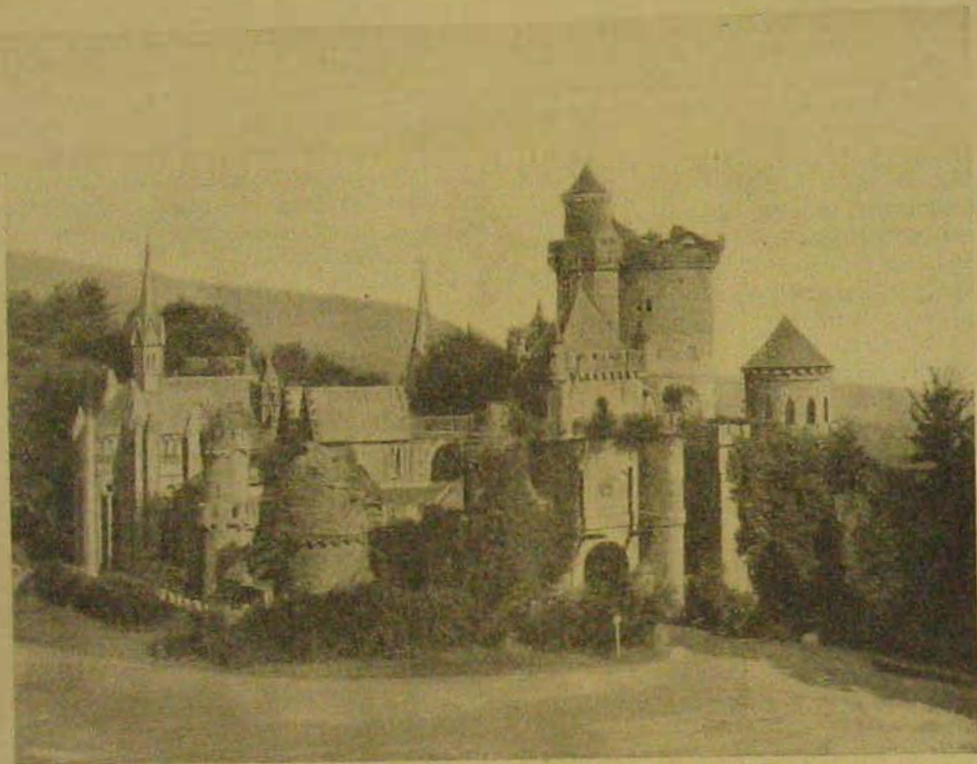
Hatalmas park veszi itt körül a császári büszke kastélyt, amelyben és a közeli Cassel városban mind azt a szépet és elragadót megtalálja a szemlélő, ami a császár magas személye és környezetének megfelel.

Mint a jelen számunkban közölt képeken látható, festői facsoportok, kékvízű tavak, remek vízesések és bársnyos parkokkal pompázó tisztások váltakoznak mindenfelé Wilhelmshöhe nagykiterjedésű parkjában. Üveg-házai és a rózsaszigeten, amelyekre koronás gazdájuk is büszke, a legértékesebb növények szépen fejlett példányai feltalálhatók. Ezek a német császár nyaralójának szépségei és ezért annyira büszké a casseliek az ő Wilhelmshöhejükre.

HIREK.

Adományok. A letesítendő csendőrségi intermitus alapja javára újabbán a következő adományok folytak be: Csomor Lajostól Tarnaörsről, kinek a múlt évben ellopott két lovát Albert Lázár őrsvezető ez. őrmester és Horváth Sándor V. csendőrből állott poroszlovi őrsbeli járőr kinyomozta és káros birtokába visszajuttatta, 70 K. Mateisz János szolnoki szárnybeli ez. őrmestertől 10 K és a batassagyarmati szárnytól 2 db. Vezér-fonalért 5 K. Az alap vagyona 30.257 K 23 fillérre emelkedett.

Egy őrsvezető ez. őrmester megtámadtatása. Csulján József őrsvezető ez. őrmester, hajdusámsóni őrsparancsnokot Hajdusámsón községben július 13-án, nyomozószolgálat teljesítése közben, Szabó Antal hajdusámsóni lakos, lopással gyanúsított egyén több társával megölték, az utmentit árokba dobták, ott letörték, fegyverét elvették, arczát és fejét összerugdosták és hotokkal összeverték. Tettesek a hajdusámsóni őrs által később elfogtatván, a bíróságnak átadattak. Az őrmester sérülése nem súlyos.

Wilhelmshöhe. — A Löwenburg.

Gyászhir. Hökkön József törzsőrmester, nagyhecske-reki szárnyszámvivő, július 11-én Nagyhecskerekén, 12 éves korában meghalt. Hült teteme a római katolikus vallás szertartásai szerint július 13-án, bajtársi részvétellel ugyanott helyeztetett örök nyugalomra. Nyugodjék békében.

Helyreigazítás. Dr. Végh Kálmán honvédelmi miniszteri segédtitkár urnak a belügyi kezelési vizsgáról írt és lapunk folyó évi 29. számában megjelent cikkében több értelemszerű sajtóhiba eszműzött; így a 340. lapoldalon a „hadállásba” szó elől kimaradtak az „oly kedvező” szavak.

KÜLÖNFÉLÉK.

A ki bankót osztogat. Nálunk is ismeretes az a szokás, hogy erre a célra felfogadott gyermekek az utcán reklámmezőülakat osztogatnak a járőkelőknek. Az azonban, hogy ezekre százaz és ötvenz hankókát erőltettek volna rá, még nem esett meg Budapesten, mióta világ a világ. Nápolyban azonban megtörtént ez a dolog, még pedig, — feljegyezzük a nevezetes napot — az elműlt hó 25-én. Ott a délutáni órákban egy jóképű kis fiú állt a villamosvazút sanmartinsi végállomásánál s mindenkinék, a ki elhaladt mellette, 50 és 100 lírasz bankjegyet nyomott a kezébe. Ez olyan időben történt, mikor főleg sok iskolásgyermek szaladgált a térségen, a kik nagy megértést tanúsítottak a kis adományozó kettétépett és így adta oda két iskolásiúnak. Egy másik iskolásiú, a ki százazlírasz bankót kapott, elmondta az

esetet atyjának, egy vendéglősznek. Hosszas faggatás után kivették a fiúból, hogy a pénzt egy csomagban találta apja szántóföldjén. Utánajártak a dolognak, mire kiderűlt, hogy a pénzt — 2025 lírát — egy bábától lop-ták ismeretlen tettesek, a kik aztán elrejtették a mezőn. A kis fiú a ki itt megtalálta a csomagot, azt hitte, hogy mozijegyeket talált s boldoggá akarta ezekkel tenni kis kortársait. A pénzből még mintegy 900 líra maradt meg, a többi a fiúcska szétosztotta.

Repülő posta Alaskában. Amerikában mindenféle nagyszerű a posta, csupán Alaskában kell hetekig várni a levelekre és az újságokra. Az amerikai hadsereg aviatikus osztályának Cromer nevű hadnagya most érdekes tervet terjesztett az alaskai kormány elé arról, hogy mint lehetne megoldani a gyorsposta kérdését. Eszméje: repülő postát berendezni. A terv nem kivihetetlen, habár csaknem olyan nehézségekkel jár, mint Európában az Alpesek átrepülése. A postások 200 kilogrammot bíró gépekkel repülnének. Skagwayból White Horse- lenne az út első része, mintegy két óra hosszú. Az ide szűlő leveleket letennék, a tovább menőket pedig másik aviatikus friss gépen vinnék a négy-öt óra távolságv Selkirkbe, a meddig a kocsiposta mostan buszonnegy óra alatt se tud eljutni. A legközelebbi állomás Selkirk-Davson, a mi repülőgépen három óra, az utolsó szakasz pedig az öt és félóra távolságra eső Yukunnon, a mi már a sarkvidék területén van. Alaszka óriási közlekedési nehézségei így legyőzhetők lennének és az ország ipara és kereskedelme bizonyára fellendűlné. Mostanában a közlekedés egyetlen módja a hajózás. Amde a nagyobb folyamok se hajózhutók mindenütt

és a mi nagyobb baj, az esztendő jó részén bafagva allanak. Ilyenkor kutya-fogatokon közlekedik a posta és ezzel a Crippi-Creek-Nam között lévő 650 kilométeres út 82 órába tart. Csupán jó időben azonban, különben három annyi ideig tart. Cromer tervének kivételése termézetesen attól függ, hogy az éghajlatot kibírhadják-e az aviatikusok és még attól is, hogy a veszedelmes postaskodásra akad-e vállalkozó.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel belyeget ne küldjenek.

A. J. Ez év vége felé. Közleteket még nem tudunk.

H. M. Nézetünk szerint igen.

200. Ha négy héten felüli időt szolgálatilag töltött a 4. hadtest területén, akkor igénye van a kersztra.

M. érdeklődő. Jelentsék fel a keresztra és alkalmilag beszélje meg az esetet a főtisztviselővel.

Cs. S. esendő. 1. Beszámítják. 2. Az év végén. 3. Forduljon az őrsparancsnokhoz. Az előjárók felfogásától függ, hogy mennyi hozomány kell. Csendőrszolgálat nem lehet családot alapítani.

Sz. 2. Ilyen kérdésekben az előjárók véleménye dönt. Forduljon szársparancsnokságához.

K. J. Közvetlenül forduljon a m. kir. Államvasutak igazgatógáboz.

Sz. F. 365. Az orvosi és szegénységi bizonyítványával folszorelt kérvényt küldje a területileg illetékes esendőrségi kerületi parancsnokságához.

Ujdonság. Bármely fegyverkereskedésben megkaphatja.

406. A rendes évtben 365, a szokásévtben 366 nap van.

M. J. járásörmester. Csapatbeli szolgálati ideje beszámítható.

G. J. Ha a két szolgálati idő közötti megszakítás 30 napnál hosszabb, akkor az előző szolgálat nem számít be. A esendőrségi szolgálat állandó tartózkodási helyétől történt elmululás napjával veszi kezdetét.

Dunamenti őrs. Pannaszáival ne hozzánk, hanem előjáróikhoz forduljon. A küldött belyeget lapunk javára bevételnek.

Sorsilldözött. Nézetünk szerint jogos volt.

5000/2. A htk. 30% s-ában utközik.

R. M. es. 1886. Kérheti

31. Sorsjegyei nem nyörtek.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Ideiglenes nyugállományba helyezettettek:

1913 július hó 1-evel:

Marschall Frigyes, III. számú esendőrkörületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Nagytécsy.

Markstein Bertalan, IV. számú esendőrkörületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Poprád.

Viola Márton, III. számú esendőrkörületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Kiskunfélegyháza.

Baumhölzer David, VI. sz. esendőrkörületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Pécs.

Benedek Péter, I. számú esendőrkörületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Köpecz.

Juhász Andrius, V. számú esendőrkörületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Zilah.

Keresztesi Mihály, VIII. számú esendőrkörületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Nagybánya.

Nieszl István, VI. számú esendőrkörületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Pécsvárad.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Köztisztviselői kölcsönök törlesztése.

Értékpapírokra.

Családi házak és telepek

létesítése.

Kölcsönök lakbérletitása ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzre való eladása.

Elfogadjunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel. 6% (hat) betéti kamattal fizetünk (A tőkematadó levonásával). 2. Oly takarékbetéti után, melynek a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/4% (öt és fél) betéti kamattal fizetünk. (A tőkematadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki betétek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy fizetési kötelezettség ellenében, juanyos kamattal mellett. Utalványok, intézővények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Farkas János, I. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, népfőlkélségi fegyveres szolgálatra is nem alkalmas”.

Választott lakhely: Bözödjfalva (Údvarhely m.).

Kovács Balint VII. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, népfőlkélségi fegyveres szolgálatra is nem alkalmas”.

Választott lakhely: Petrozsény.

Maesek István, V. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, mindennemű népfőlkélségi szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhely: Nagykáta.

Schwarz Máttyás, VIII. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, mindennemű népfőlkélségi szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhely: Arad.

Kinevezettek:

1913 július hó 1-ével:

csendőr járásőrmesterekké:

Berkes József	őrmester, (1. rangszám) az V.,
Vigvári Imre	„ (2. „) a VIII.,
Fehér Márton	„ (3. „) a IV.,
Steiner Ottó	„ (4. „) a VIII.,
Török Imre	„ (5. „) az I.,
Réti János	„ (6. „) a II.,
Gál Sándor	„ (7. „) az I.,
Huber János	„ (8. „) a VII.,
Kumi József	„ (9. „) a VI.,
Gémesi Márton	„ (10. „) a III.,
Pap István	„ (11. „) a VII.,
Borisz István	„ (12. „) az V.,
Marosi Ferencz	„ (13. „) és
Kiss Sándor L.	„ (14. „) a II.,
Albert János	„ (15. „)
Boér Miklós	„ (16. „) és
Hűvös János II.	„ (17. „) a VII. sz.

csendőrkerület állományában.

Előléptettek:

1913 július hó 1-ével:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Fenics György és

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Pándi József, Kotán Ferencz, Kovács Sándor, Sarudi Benjamin és Sándor Gábor őrsvezető ez. őrmesterek, őrmesterekké; továbbá

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Siklodi András, Jakab József II., Hegyi János, Uri Károly, Jankó György, Pál Ferencz, Maté Sándor és

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Takács Ferencz, Mizsei Pál, Nyíri Pál, Czako János, Molnár György, Vén János, Sinkó Sándor, Bozsó Ferencz, Máttyás Mihály és Keresztesi Mihály csendőr ez. őrmesterek, őrsvezető ez. őrmesterekké.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Tamba Demeter csendőr ez. őrmester, Száva János, Máthé Zsigmond, Czudár István, Mester János, Zsiri Flórián csendőrök 3—3 db., továbbá Papp Lehel, Kelemen Ferencz járásőrmesterek, D. Nagy József őrmester, Fodor György, Gachal Imre, Major Gyula, Vukovich József, Herczeg Imre őrsvezető ez. őrmesterek, Balázs György, Néveri Sándor, Atyánszki Mihály csendőr ez. őrmesterek, Király János, Urbán Imre, Kiss Ferencz csendőrök 2—2 darab 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

Csendőrségi kalapborítók a 1 kor. 50 fill.

Íróasztalra dobozok a 6 kor. **Íróasztalra rekesz-fedőlapok** 60 és 80 fillér.

Mind ezeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék préselt papírral béveve — a szolgálati könyvek, melyek hivatalból beszerzésre kerültek — és az egyéb szükséges kiegészítőket is — együttesen és egyben beküldhetjük, továbbá mindenféle könyvtári munkát és lármány alkú dobozokat is külön méretek szerint előírt és készítő kivételével, olcsó áron ajánlunk.

Makó Károly könyvtáros és dobozgyártó, **Brassó**, 20 K. -án felüli megrendelések portamentesek

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Minden egyes csendőrré rendkívüli fontos és nélkülözhetetlen

a kiadásunkban most megjelent **Magánjegyzék könyvecske, mely zsebalakú puha kötésben, betűsoros bevágással,**

a kiderített esetek, nyomozott egyének, állatok és tárgyak, körözések és sajtótermékek, kö- és állatesempések, ügyelmezések kisebb kihág, alkalmából és egyéb feljegyzések bevezető-sére szolgáló lapokkal ellátva. Ár 60 fill. A korábbi kiadások részben már annak használatát elrendelték, részben pedig igen használható magánjegyzék könyvecske minősítették.

Az új emlékképeszt és hozzávaló szalagok raktárunkon kaphatók.

Könyvnyomda, könyv-, papír- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.